

Конгрес Українських Націоналістів

Любіть Україну!

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua 13 травня 2008 року № 19-20 (235-236)

11 ТРАВНЯ – ДЕНЬ МАТЕРІ



ОДА МАТЕРІ

Як багато є чарівних і величних свят у нашому житті, які допомагають освячувати, багатогранно витончувати людські душі, але одне із них є трепетно-чутливе і миле – це День Матері.

Марта АНДРУСЕЙКО

Мати! Яке велике, яке ніжне, повне любові слово!

Ніхно не в змозі виміряти і оспівати найпрекраснішими епітетами глибину безкорисливої жертовної материнської любові ради своєї кровинки.

Дороге воно в усіх народів, та, мабуть, найлюбіше, найщиріше воно серед нашого народу.

Мати... Мати-українка, Земна Мадонна, яка під час найбільш жорстоких і тяжких періодів української історії, страждаючи, несла життєвий тягар української нації.

Мамо, мила і дорога! Тебе по-звірячому катували на тортурах, допитах, по тюрмах, вивозили у холодні сибіри за Твоїх героїв, синів і дочок. Тебе приводили до замордованих катами дітей, повішених на деревах за довгі дівочі коси, і заставляли пізнавати їхні понівечені тіла, щоб потім і з Тобою розквитатися.

Ти досі чекаєш сина, який ніколи не повернеться, і останки якого невідомо де покояться. І Ти, героїне, мужньо вистояла ворожі муки і знущання.

Тоді, коли в тяжких змаганнях гинули мужі і сини, Ти, Українська Жінко, відважно охороняла та берегла нашу українську мову, українські традиції, українську духовність і мораль – продовжувала тернистий шлях української нації.

Під час московського ярма Тебе у будень і свято гнали на колгоспні поля гнути спину на "диктатуру пролетаріату", не оплачуючи Твою каторжну працю. Кожного досвідку, коли ще спали Твої діти, Ти підходила тихенько, і, схилившись над ними, шепотіла молитву і зашкарублими потрісканими руками гладила їхні голівки, щоб пізно ввечері, повертаючись змореною додому, знову застати їх десь у куточку сонних, босих і голодних.

Мамо, добра і тиха, страдалице, патріотко, Твоя наснага, дух незборимий, скромність поборювали і поборюють найтяжчі життєві перешкоди.

У незалежній та невільній Україні злочинна влада знищувала Твоїх синів – совість і гордість нації: замовляла вбивства, давила камазами, вішала на деревах, відрубувала голови, а Ти, несучи цей преважкий хрест, – смерть єдиного сина, не впала у відчай, а продовжуєш боротися і вірити у світле майбутнє свого народу, і нічого не вимагаєш, не просиш, відмовляєшся від благ – Мадонно чиста і свята!

Мамо, дорога і мила! Ради майбутнього своїх дітей і своєї сім'ї Ти залишила рідне гніздечко без Твоєї теплоти і турботливих рук – поїхала у світ білий, щоб якось допомогти вижити своїй родині у світі злодійському і кримінальному на рідній землі, де правлять злочинці. Низько вклоняємося Тобі, наша Берегине, і тужно, як журавлі, кличемо Тебе до Твого дому, до Твоїх журавленят, у яких зболіло і зтужилося серденько за мудрими повчальними словами і від розлуки з Тобою.

Мамо, Мадонно українська, Ти виростила прекрасний цвіт – юнь молоду, мудру і освічену, вільну від страху, яка у справжній завзятій духовній боротьбі, в чудо-дивній Божій опіці пульсувала життям, горіла серцями і жертвувала своїм молодим життям в обороні Святої Божої і нашої української Правди.

Хай Мати Сина Божого кріпить Тебе і візьме під свою опіку!

Мамо, нехай Твоя безупинна, тиха і щира молитва оберігає дітей Твоїх на життєвих перехрестях!

Хай дитячий щебет Тобі буде ніжним співом солов'я!

Хай ніколи більше не забринить пекуча сльоза на Твоїх очах за тривожну долю дітей Твоїх, а їхня любов хай стелиться рожевим серпанком на стежці життя Твого –

Мамо, Берегине, Героїне наша!

Чикаго, США

ПЕРЕМОГА ЩЕ НЕ ОСТАТОЧНА...

Десь з 1995 року в Умані, чи то в будинку культури, чи в чиїсь приватній оселі, а то й просто неба, першого січня збираються українські патріоти, переважно члени Конгресу Українських Націоналістів, щоб вшанувати провідника ОУН Степана Бандеру в день його народження.

2008-й – Рік Степана Бандери. Україна вже зустрічає його як незалежна держава. Над країною майорить синьо-жовтий стяг. Наші душі втішає древній герб – Тризуб. Щодня звучить державний Гімн: "Ще не вмерла України і слава і воля..."

Але багато реалій нашого сьогодення нагадують, що перемога національної ідеї, за яку віддав своє життя великий Провідник, ще не може вважатися остаточною. Поки в усій Україні від Сяну до Кавказу, від хутора Михайлівського до Форосу не визнають Степана Бандеру Героєм України, а його національну ідею фундаментом нашої держави, доти не буде Україна українською.

Тож хай швидше настає той час, коли в кожній оселі на нашій землі великий портрет Степана Бандери красуватиметься поруч з великим портретом Тараса Шевченка!

Микола КОШЕЛКО,
член КУН,
м. Умань Черкаської області

ВСІ ПРАПОРИ – ДО НАС!

СТАРИЙ СВІТ ГОСТЮВАВ У КИЄВІ

Минулої неділі у Києві святкували День Європи

Микола СЕРГІЙЧУК,
"Нація і держава"

11 травня близько десятої години ранку головна магістраль столиці України – Хрещатик перетворився у ...Європу в мініатюрі. Тут виросли 60 наметів-павільйонів посольств та спонсорів, що створили своєрідне"Європейське містечко". Зрештою, це містечко стало головним елементом свята, де були представлені двадцять вісім країн – членів Європейського Союзу і кандидатів на вступ до ЄС, а також Україна, Європейська Комісія та європейські громадські організації. Усі вони запрошували киян та гостей столиці більше дізнатися про розмаїття їхніх національних традицій, культур та мов. Уже традиційно тут працювали школи європейських мов і павільйони громадських дебатів з актуальних питань європейської політики та економіки, відбулися публічні дискусії політиків, представників уряду й експертів щодо значення ЄС для України.

До речі, вперше в Україні День Європи святкувався 2003 року. У країнах Старого Світу його відзначають 9 травня.

Головне гасло цьогорічного свята тісно пов'язане з Європейським Роком Міжкультурного діалогу, який також проводиться в Україні.

Закінчення на 2-й стор.



На Хрещатику 11 травня. Світлина автора.





КОРОТКО

ДНІПРОПЕТРОВЩИНА

Дніпропетровська обласна організація КУН під гаслом "Дніпропетровці – за Єдину Помісну Соборну Українську Православну Церкву" пікетувала Дніпропетровське єпархіальне управління УПЦ МП. Причиною обурення українців стала хресна хода під благословенням Патріарха РПЦ Алексія ІІ, учасники якої закликали населення: "Очень важно, чтобы молитва о спасении России, о мире в державе, о благополучии народа российского была ежедневной".

"Ми не виступаємо проти хресних ходів", – наголосив голова Дніпропетровської обласної організації КУН М. Хоменко. – Ми виступаємо проти використання церкви в політичних цілях. Сьогодні саме це ганебне явище спостерігається з боку діючої російської влади, яка намагається використати підконтрольну їй Російську православну церкву для поширення антидержавницьких настроїв серед українців.

Священики УПЦ МП у своїх молитвах жодним чином не згадують український народ, українську державу".

Учасники пікету звернулися до священослужителів УПЦ МП з проханням припинити чвари та відмежуватися від антиукраїнської діяльності Російської православної церкви.

Прес-служба ДОО КУН

ХМЕЛЬНИЧЧИНА

Хмельницька обласна організація КУН надіслала на адресу міського голови С. Мельника звернення із пропозицією вшанувати Главу Директорії УНР, Головного отамана Армії УНР Симона Петлюру, 129-та річниця від дня народження якого відзначається в травні 2008 року.

Враховуючи велич імені Симона Петлюри, його величезну роль у національно-визвольному русі, Хмельницька обласна організація КУН вважає за необхідне розглянути питання:

– перейменування однієї з вулиць, названих іменами людей, далеких від історії нашого міста, а то й ворожих до усього українського, на честь Українського Героя, борця за Українську державність Симона Петлюри;

– виділення земельної ділянки для спорудження пам'ятника Головному отаману Армії УНР.

"Симон Петлюра – це символ українського національно-визвольного руху, боротьби за українську державність", – наголосив голова секретаріату Хмельницької обласної організації КУН О. Симчишин. – Постать Петлюри для України надзвичайно масштабна, він безпосередньо пов'язаний з нашим краєм. Ми переконані, що міська влада обласного центру зобов'язана вшанувати Голову Директорії УНР у назві вулиці та виділити земельну ділянку під спорудження пам'ятника Симону Васильовичу".

Прес-служба Хмельницької обласної організації Конгресу Українських Націоналістів

ЧЕРКАЩИНА

Черкаська обласна організація КУН 8 травня виставила намет на Театральній площі обласного центру для повідомлення черкащан про те, що насправді "святкується" 9 травня, а також для збору підписів щодо перенесення пам'ятника Леніну з Центральної площі в інше місце та побудови в цьому році пам'ятника Василеві Симоненку.

Також ЧОО КУН звернулася до першого заступника голови Черкаської облдержадміністрації П. Гамана з приводу ігнорування і невиконання закону України, указів Президента України і розпорядження Черкаської облдержадміністрації від 4 червня 2007 року № 182 "План заходів у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932–1933 років в Україні на 2007–2008 роки", зокрема, найважливішого пункту № 20 "Про демонтаж пам'ятників та пам'ятних знаків, присвячених особам, причетним до організації та здійснення Голодомору 1932–1933 років в Україні та політичних репресій у часи тоталітарного режиму, а також щодо перейменування в установленому порядку вулиць, площ, провулків, проспектів, парків та скверів у населених пунктах України, назви яких пов'язані з такими особами".

До кінця 2008 року залишається менше восьми місяців, і черкаські націоналісти за своєї підтримки пропонують негайно розпочати виконання Плану заходів, зокрема пункту № 20, затвердженого ще в червні минулого року.

Звернення підтримали обласне об'єднання політв'язнів і репресованих, Черкаське міське педагогічне товариство імені Григорія Ващенка, обласні організації ОУН-УПА, Всеукраїнського об'єднання ветеранів, "Просвіта" та Конгресу Української Інтелігенції.

Упродовж першого кварталу нинішнього року в області демонтовано 10 пам'ятників лідерам комуністичної доби, перейменовано 227 вулиць, назви яких пов'язані з такими особами.

Всього станом на 25 квітня 2008 року в області перейменовано 383 топонімічні назви, які стосуються осіб, причетних до організації та здійснення Голодомору 1932–1933 років в Україні та політичних репресій у часи тоталітарного режиму, демонтовано 34 пам'ятники та пам'ятні знаки, котрі мають відношення до цього.

ЧЕРНІГІВЩИНА

9 травня 2008 р. на запрошення православної релігійної громади Київського Патріархату с. Баби (перейменоване більшовиками у 1936 р. на "Жовтневе") Менського району, чернігівські конгресівці та "Тризуб" взяли участь у заходах, присвячених вшануванню пам'яті загиблих під час ІІ світової війни від рук німецьких нацистів, солдатів радянських військ та страчених нацистами місцевих жителів, число яких сягає понад 500 чоловік.

У почесний караул біля пам'ятника загиблим стали старшокласники місцевої школи, по обидва боки пам'ятника з Державним та червоно-чорним прапорами стали чернігівські націоналісти (місцева влада в особі сільського голови М. Понамарьова Державний Прапор проігнорувала і на заходи не принесла).

Після промов та покладання квітів і вінків до могил загиблих, місцевий священик о. Никон (Коленько) та о. Марк (Лугановський) з м. Мена, за участі церковного хору з числа місцевої православної громади Київського Патріархату та прес-секретаря Чернігівського благочиння УПЦ КП Олександра Ясенчука, провели панахиду за убієнними в роки ІІ світової війни мешканцями с. Баби.

Не обійшлось і без намагання зробити провокацію з метою зірвати панахиду – місцевий сільський голова Понамарьов, який "успішно" завершує руйнування господарства села, привів на заходи "новоявленого" священика Московської церкви о. Александра (хоча у с. Бабі ще з 1993 р. функціонує православна громада Київського Патріархату), який відразу відмовився від пропозиції провести спільну панахиду, поставивши умову: "Або я, або ніхто не проведе панахиди". Представники цієї російської "релігійної громади", яка за чисельністю та по суті нагадує іноземну релігійну секту, вигукували образи та погрози на адресу чернігівських націоналістів та місцевих мешканців. Згодом підключилась і "красная кавалерія" в особі завуча місцевої школи, яка намагалася нацькувати старшокласників на чернігівських націоналістів та влаштувати бійку. Але сучасні сільські молоді хлопці – це освічені свідомі українці, незазомбовані "Кратким курсом історії ВКП(б)" та не "контужені комунізмом". Вони вигукували гасло "Слава Україні!".

Зрештою, провокація не вдалась, і московський піп зі своєю "сектою" та своїм "товаріщем" і протеже – сільським головою, пішли геть...

P. S. За іронією долі (та "завдяки" більшовикам), поруч з монументом загиблим знаходяться декілька могил більшовицьких "активістів", які були забиті місцевими селянами у 1932–1933 роках за те, що відбирали у них останні зернини та влаштовували Голодомор. Тільки квітів на ці могили ніхто не поклав...

А ще поруч – Пам'ятний Хрест Жертвам Голодомору.

Віталій ЛОГІН,
прес-служба ЧОО КУН



ВІТАЄМО!



У ці травневі дні свій "золотий" ювілей відзначив головний редактор часопису "Нація і держава" Михайло СИДОРЖЕВСЬКИЙ.

Від щирого серця зичимо іменинникові нев'янучої молодости, творчого дерзання, тепла родинного вогнища, достатку, міцного здоров'я на довгі роки життя, реалізації своїх задумів і сподівань.

Колектив редакції газети "Нація і держава".

* * *



Сердечно вітаємо з 55-річчям члена Київського обласного проводу КУН, голову Вишгородської районної організації Конгресу Валерія СИДОРЧУКА!

Шлемо ювіляру найтепліші побажання добра, щастя, здоров'я, довголіття, відрадних здобутків у справі розбудови рідної України.

Київський обласний провід КУН

СТАРИЙ СВІТ ГОСТЮВАВ У КИЄВІ

Як результат минулорічного розширення Європейського Союзу – міжкультурний діалог набуває все більшої ролі в об'єднанні народів з різними мовами, релігіями, етнічним та культурним корінням.

Відкрили День Європи в Києві міністр закордонних справ України Володимир Огризко й глава представництва Єврокомісії в Україні Ієн Боуг.

Глава зовнішньополітичного відомства нашої держави назвав Дні Європи в Україні святом спілкування українців із представниками Європейського Союзу. За його словами, саме таке спілкування українців із представниками ЄС є найбільш інформативним і важливим у контексті європейської інтеграції України.

Закінчення. Початок на 1-й стор.

Відповідаючи на запитання журналістів щодо створення зони вільної торгівлі Україна – Європейський Союз, В. Огризко спрогнозував, що така зона запрацює до кінця 2009 року.

Крім того, за словами міністра, зараз здійснюється велика робота над підготовкою посиленої угоди з ЄС. Цей документ розглядатиметься на черговому саміті Україна-ЄС, що пройде у вересні поточного року у Франції. Очільник зовнішньополітичного відомства України висловив сподівання, що на саміті в Парижі Київ одержить "конкретний сигнал" про те, що Україна "у найближчому майбутньому стане членом ЄС".

Що стосується економічної частини цієї угоди, за прогнозами Огризка, робота над нею займе півтора року, після чого буде підписано новий документ.

Володимир Огризко й Ієн Боуг оглянули кілька наметів-павільйонів у "Європейському містечку", зокрема інформаційний тент Франції, представництва Єврокомісії в Києві. Біля українського тенту вони подивилися танок "Гопак" у виконанні вихованців однієї з хореографічних шкіл столиці.



На світлині: В. ОГРИЗКО та І. БОУГ у павільйоні представництва України

Упродовж дня десятки тисяч киян і гостей столиці мали змогу в "Європейському містечку" скуштувати національних страв, подивитися відеофільми про історичні місця, архітектуру різних країн, а діти взяли участь у конкурсі малюнка.

Крім того, кожен бажаючий отримав можливість вивчити кілька фраз на одній з європейських мов.

Отже, учасники дійства мимоволі, бодай на один день, відчули себе повноправними членами європейської сім'ї, прилучилися до загальних демократичних, економічних і культурних цінностей Старого Світу.

Завершилося святкування Дня Європи рок-концертом, у якому виступили український гурт "ВВ" з Олегом Скрипкою, а також зарубіжні колективи – італійський гурт "Ваніла Скай" і литовський – "Ін культо", які презентували яскраве музичне видовище.

Микола СЕРГІЙЧУК

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(0432) 35-02-09
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04497) 4-92-93
Київ	Мохналь Михайло	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луганськ	Костянтин Філімоненко	(0642) 53-96-85
Луцьк	Мельник Євген	(0332) 78-07-65, 72-87-95
Львів	Пшевлоцький Микола	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Мукачеве	Ференц Петро	(03131) 2-25-45
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 75-83-113
Полтава	Квачова Олеся	(0532) 28-053
Рівне	Кривко Ігор	(0362) 23-78-55
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Перетятько Олексій	(0542) 25-88-98
Тернопіль	Чибрас Володимир	(0352) 52-56-91
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Демид Анатолій	(0382) 65-72-35
Черкаси	Гафінова Любов	(0472) 45-12-05
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

Новітня історія незалежної України знає чимало так званих захисників російськомовного населення. Значна частина з них давно зійшла зі сцени, інші ще нагадують про себе одіозними заявами. Але поза всяким сумнівом, пальма першості на цій ниві належить "регіоналу" Вадиму Колесніченку. Цей народний обранець стверджує, де тільки може, що в Україні відбувається етноцид російськомовного населення.

Журналіст Віктор Слозько напередодні другого з'їзду в Северодонецьку взяв інтерв'ю у народного депутата Вадима Колесніченка і надрукував його 27 лютого цього року на сайті 4post.com.ua під красномовним заголовком "Вадим Колесниченко: "Северодонецк – "последний звонок" государству, которое завтра может исчезнуть с карты Земли!"

Йосип РЕШКО,
державний службовець

 МЕТАМОРФОЗИ ЧАСУ

ЕФЕКТ РОЗДРАТОВАНОГО "РЕГІОНАЛА"

Країна абсурдів: чому з телевізійних ток-шоу не вилазять українофоби і провокатори, а держава самоусунулась від мовної проблематики, котра є стратегічно важливою у світлі національних інтересів?

Одним із основних мотивів проведення одіозного з'їзду В. Колесніченко вважає катастрофічний стан в гуманітарній сфері, перш за все, обмеження прав російськомовного населення, яке "регіонал" характеризує не інакше, як "политикой этноцида русскоговорящих". І застерігає, що цей з'їзд є "последний звонок" государству, которое завтра может исчезнуть с карты Земли!". На здивування журналіста уточнює "Ну, с политической карты". Народного депутата обурює той факт, що без знання державної мови "кандидатскую, докторскую защитить не сможешь!". На це журналіст слушно зауважує: "Если не в состоянии выучить родственный словянский язык, то какой ты ученый?". Репліка потрапила прямо в ціль і настільки зачепила самолюбство Колесніченка, який вважає себе видатним юристом, що той, не задумуючись, випалив знакове: "А почему я, имея родной язык русский, должен еще что-то учить?!". Нарешті вголос було визнано те, про що неодноразово попереджали представники національно-демократичних сил. Надання російській мові статусу державної переслідує єдину мету – остаточне зросійщення України. Російська держава в Україні (як сильніша інформаційно) знищить українську – це ми можемо побачити на прикладі Білорусі та Придністров'я, де немає вже національних мов.

Свою гнівну тираду про захист прав російськомовних Колесніченко закінчує ще одним одкровенням:

"И я, как отец своего ребенка, должен задуматься: или защищать его права, или понимая, что у ребенка не будет будущего, сказать: "знаешь что! Давай-ка будем плевать на могилы наших предков, плевать на наш родной язык, плевать на нашу историю, чтобы ты имел сытную похлебку, чтобы ты был обласкан на Банковой! Давай-ка, учи ты иностранный для тебя украинский!".

Ця тирада є ключем для розуміння дій і мислення проросійських сил в Україні, таких, як Партія регіонів, комуністів та низки маргінальних партій. Для них незалежна Україна є історичним непорозумінням, яка в силу обставин відкололася від їхньої справжньої батьківщини – Російської імперії. Колесніченків не хвилює доля цієї Богом даної для нас землі, її історія, культура, мова, їм вона – ч-у-ж-а! Цим все сказано. Тим, хто ще сумнівається, раджу уважно поспостерігати за різного роду ток-шоу, в яких політики дискутують про стосунки між Україною та Росією. "Регіонали" із своїми партнерами завжди захищають інтереси нашого північного сусіда. Винятки бувають хіба-що у випадках, коли в дискусії беруть участь надто одіозні російські представники.

"Регіонали" вкупі з комуністами надання російській мові спецстатусу вивищують міфічними вигадками про якісь утиски російськомовних громадян, практично не наводячи фактів. Нав'язування цього міфу триває вже 14 років, з 1994 року, коли вперше на цьому зробив ставку під час президентської кампанії Кучма. Фактично "регіонали" із своїми сателітами виконують роль своєрідних політичних наркодилків, які спочатку насильно саджають на голку свої жертви, а потім змушені їм поставляти згубний товар. Саме в східних і північних регіонах цей міф є популярним, бо саме там найбільш активно й тривалий час саджали на "голку" своїх земляків "регіонали". Крім того, шахтарям, та й іншій частині населення, які борються за своє виживання, не до маніпулювань, які проводять над ними його "захисники".



Сумно й прикро усвідомлювати, що вину за спекуляції на мовному ґрунті несе теперішнє керівництво держави разом з національно-демократичними силами. Якби в них була дійсно політична воля, то тему двомовності протягом 2005 року можна було закрити раз і назавжди. І для цього не потрібно якихось надзусиль чи астрономічного фінансування. Достатньо лише виконувати норми чинного законодавства, займатися чорновою роботою, без гри на публіку. Але, як на мене, працювати таким чином наші демократи не бажають чи не вміють.

Нещодавно наш Президент направив лист на ім'я Прем'єр-міністра України Юлії Тимошенко, в якому наголошує, що "питання формування і реалізації державної мовної політики, неухильного додержання конституційних гарантій щодо всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території України, задоволення мовних потреб громадян України на сьогодні залишаються надзвичайно актуальними". Крім того, Віктор Андрійович дав доручення Кабміну – "Для підвищення дієвости державної мовної політики та її координації прошу розглянути питання щодо створення відповідного центрального органу виконавчої влади, що здійснюватиме формування та реалізацію державної мовної політики".

Дозволю собі нагадати Віктору Андрійовичу, хоч трохи й незручно, деякі норми діючого законодавства.

Конституція України, стаття 10: "Державною мовою в Україні є українська мова. Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України".

Закон України "Про місцеві державні адміністрації", стаття 2: "Місцеві державні адміністрації в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці забезпечують: 1) виконання Конституції, законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади вищого рівня".

Рішення Конституційного Суду України від 14 грудня 1999 року N 10-рп/99: "1. Положення частини першої статті 10 Конституції України, за яким "державною мовою в Україні є українська мова", треба розуміти так, що українська мова як державна є обов'язковим засобом спілкування на всій території України при здійсненні повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування (мова актів, роботи, діловодства, документації тощо), а також в інших публічних сферах суспільного життя, які визначаються законом (частина п'ята статті 10 Конституції України)".

Навіть побіжного погляду на вищенаведені норми достатньо для розуміння того факту, що в діючого Президента достатньо повноважень для забезпечення повноцінного функціонування української мови як державної на всій території України. Слід було просто викликати до себе голів обласних державних адміністрацій, запросити Прем'єр-міністра і віце-прем'єрів, процитувати згадані норми та видати Указ про усунення всіх порушень у мовній сфері протягом певного періоду (не більше року), після якого будуть застосовуватись суворі санкції до керівників, у відомствах яких не вжито відповідних заходів. Для упередження спекуляцій на мовному ґрунті паралельно звернутися до громадян України з роз'ясненням своєї позиції, наголосивши на тому, що вимоги статті 10 Конституції стосуються посадових осіб, які працюють у державних структурах. Громадяни мають право спілкуватися будь-якою мовою. Більше того, гарантувати, що на вимогу місцевих чи регіональних громад можуть додатково відкриватись освітні та культурні заклади на рідній для них мові. Разом з тим, наголосити, що без знання державної мови й марно сподіватись на отримання будь-якої посади в державних структурах. Крім того, гарантувати відкриття для всіх бажаючих (за винятком державних службовців) необхідної кількости безкоштовних курсів для вивчення державної мови в обсязі, необхідному для вільного спілкування та ведення діловодства. Зобов'язати Кабмін закласти в Державний бюджет відкриття нових елітних шкіл з українською мовою навчання в усіх обласних центрах Сходу та Півдня України на зразок української гімназії в Симферополі, в якій конкурс для вступу на 1 місце складає 8 (вісім!) учнів. Контроль за виконанням вищенаведених заходів Президенту доцільно було б покласти і на свій Секретаріат.

На жаль, і національно-патріотичні сили здебільшого лише імітують видимість роботи у мовній сфері. Вони бігають до провокаторів на різні ток-шоу, ведуть безплідні дискусії з колесніченками, чечетовими, табачніками, богословськими та іже з ними. За 14 років спекуляцій на мовному ґрунті списано сотні тонн паперу, проведено нескінченну кількість "круглих столів", конференцій, семінарів тощо. Творчі спілки, громадські організації, державні структури втягнуті в цю псевдороботу, витрачають безрезультатно гігантські кошти та людські ресурси. І ніхто не бажає чи не вміє вийти за межі цього безглуздого замкненого кола. Хоча варіантів є чимало. Достатньо лише поглянути на проблему тверезо та неупереджено. Ті ж самі ток-шоу неодноразово доводили, що люди можуть суттєво змінювати свою точку зору під тиском аргументів. Чому б, наприклад, не створити цілу серію телесюжетів на мовну тематику із залученням професійних журналістів та режисерів, і на конкретних прикладах спростовувати міфи про утиски російськомовного населення? Хіба важко взяти інтерв'ю в різних регіонах України як у звичайних людей, так і посадових осіб (державною мовою!) про так звані утиски і подати їх у порівнянні з досвідом розвинутих країн світу? Загальновідомо, що найбільше впливає на свідомість людей сміх, у тому числі й саркастичний. Колесніченки вже давно заслуговують на те, щоб бути висміяними, а їхні одкровення на кшталт вищенаведених стали тавром для проросійських сил. Так само повинен знати кожен український громадянин про досвід вищезгаданої української гімназії в Симферополі та перепони, які створює влада Криму для відкриття подібних навчальних закладів на півострові. У нас немає проблем, які не можна вирішити. Є бездарні керівники та виконавці на всіх рівнях! То, може, сконцентруємо свої зусилля на їхнє усунення від займаних посад? У нас є достатньо талановитих людей, які без самолюбства і гри на публіку здатні професійно й оперативно вирішувати проблеми країни.

ЛУЖКОВ – ГЕТЬ З УКРАЇНИ!

З 12 травня Лужков – персона нон-грата в Україні

Служба безпеки України заборонила одіозному московському меру в'їзд на територію нашої держави.

Це вчинено у зв'язку з тим, що "громадянин Росії Юрій Лужков не дотримався умов попередження СБУ про неприпустимість вчинення дій, які завдають шкоди національним інтересам України та її територіальній цілісності", – повідомляє прес-служба СБУ.

На даний час СБУ в рамках відповідної справи з'ясовує усі обставини "провокаційних висловлювань політичного характеру Лужкова у зв'язку із можливою причетністю цього іноземця до відмивання брудних коштів в Україні, зокрема у Севастополі".

Служба безпеки України у рамках профілактичних заходів також письмово попередила громадянина РФ Костянтина Затуліна "про недопущення публічних заяв, які можуть суперечити національному законодавству України".

Водночас, СБУ висловила вдячність усім українським та закордонним політичним силам і громадським діячам, які виступили з критикою заяв Лужкова і стали на захист суверенітету України.

Як відомо, 10 травня у Симферопольському аеропорту Лужкову, відомому своїми заявами про необхідність переглянути питання приналежності Криму та Севастополя до України, співробітники СБУ вручили письмове попередження щодо недопущення дій, що суперечать законодавству України.

Проте наступного дня, виступаючи у Севастополі на концерті з нагоди 225-ї річниці заснування ЧФ РФ, мер Москви заявив, що питання про приналежність Севастополя "залишилося невирішеним", бо в 1948 році Севастополь був виділений як місто, що ввійшло в підпорядкування держави, а в 1954 році воно не значилося серед тих областей і територій, які Микита Хрущов передав Україні.

"Ми його (питання) вирішуватимемо на користь тієї правди, на користь тих державних позицій, і того державного права, які має Росія по відношенню до своєї військово-морської бази – Севастополя", – заявив Лужков.



ПОРТРЕТ ЗБЛИЗЬКА



Полудень віку відзначив відомий журналіст, письменник, член ОУН, член Головного проводу КУН, головний редактор газети "Нація і держава" Михайло Сидоржевський. Про себе та свій шлях до усвідомлення цінностей життя – ексклюзивне інтерв'ю, в якому рідні, близькі, колеги, друзі та однодумці, можливо, ще раз відкриють для себе цю неповторну людину.

ДОРОГА ПРОЗРІННЯ

МИХАЙЛА СИДОРЖЕВСЬКОГО

СПОЧАТКУ БУЛО СЛОВО

– Людина починається з дитинства. Певно, саме там є у маленького Михайлика те, що дало йому поштовх до красного письменства. Отже, поговоримо про витоки.

– Родом я з Старого Солотвина Бердичівського району, що на півдні Житомирщини. Приблизно в тих місцях проходить межа Поділля, Полісся і Волині. Селом протікає річка Коденка, а сусіднє село Кодня відоме тим, що тут страчували учасників Коліївщини...

Змалку дуже любив читати. Моя мама Марина Євдокимівна і тато Олексій Сергійович й досі нерідко згадують, як я у три роки знав усі букви і безпомилково визначав багато місць на географічній карті. Своїм батькам завдячую тим, що вони передали мені у спадок прагнення бути чесним, відповідальним, вимогливим – насамперед до себе. Та сільська українська етика, яку мої батьки намагалися прищепити мені й моїм сестрам, стоїть незрівнянно вище багатьох теперішніх цивілізаційних "чеснот".

У п'ятирічному віці отримав у подарунок від нині покійної шкільної учительки української мови і літератури Антоніни Яківни Кобилянської перший Буквар. До того ж, батько працював начальником поштового відділення в селі, то вдома завжди були газети і журнали. Пригадую, у першому класі так непереборно хотілося "проковтнути" цікаву книгу, що прокидався о п'ятій ранку, і, перш ніж іти до школи, старався більше прочитати. Такої спраги до читання потім уже ніколи не було. Досі зберігаю читацький щоденник, який почав вести за порадою Антоніни Яківни: там занотовано сотні книжок. Найбільше мене цікавили, як, мабуть, будь-кого в дитинстві, пригоди (була така серія "У світі пригод") і фантастика. Згодом не на жарт захопився історичною літературою. Розумію нині з висоти прожитих літ, що все прочитане – то надійний фундамент для подальшого духовного та інтелектуального зростання.

Етапним у моєму житті став роман Джека Лондона "Мартін Іден", якого прочитав у вісімнадцятирічному віці. Приклад головного героя продемонстрував, як людина-ніхто в плані письменницької самореалізації ставить собі за мету досягти вершин, долає всі перешкоди і домагається, здавалося б, неможливого. Для мене, сільського юнака, це стало доказом: омріяних вершин можна досягти, а для цього потрібно інтенсивно і наполегливо працювати. Відтоді захопився класикою – українською, російською, західноєвропейською, американською. З українців мене найбільше вразили Стефаник і Коцюбинський. Перечитав майже всього на той час улюбленого автора Хемінгуея, а також Фолкнера, Фітцджеральда, Драйзера, Флобера, Бальзака, Салтикова-Щедріна, Достоєвського, інших авторів. Коли навчався в університеті на факультеті журналістики, заново відкрив для себе Тараса Шевченка. Потім зацікавила латиноамериканська та японська проза...

– Ким спочатку себе відчули – письменником чи журналістом?

– Свого першого вірша, який, між іншим, називався "Україно моя", написав ще зовсім малим. Не хотів, щоб хтось дізнався про мої поетичні вправи, тому заховав аркуш у щілину під сволоком у нашій старій хаті, на місці якої мій батько у 1970 році побудував нову.

А щодо журналістики, то я народився 5 травня. За радянських часів це був день журналістики, день преси. Не розуміючи ще нічого, з чотирьох років, коли дорослі запитували, ким буду, впевнено відповідав: "журналістом". Згодом, у старших класах, почав більше займатися спортом, був капітаном сільської футбольної команди, виступав на змаганнях з легкої атлетики, настільного тенісу в районі та області. Спробував після десятирічки вступити на факультет фізвиховання у Кам'янець-Подільський педагогічний інститут, але не зміг скласти іспит з хімії, бо з точними науками ніколи не ладив. Пішов навчатися у Житомирський автошляховий технікум. Одразу ж зрозумів, що то не моє: поривався покинути, але так сталося, що довелося довчитися. Саме тоді і прочитав "Мартіна Ідена". Потому два роки служив у війську. Там, у духовно чужому армійському середовищі, також намагався хоч іноді щось почитати. Перебуваючи у військах зв'язку, мав можливість слухати "ворожі голоси": Радіо "Свобода", "Голос Америки".

КРУТОСХИЛИ ПРОЗРІННЯ

– Після армії Ви, пане Михайле, перебороли комплекс на ім'я "не може бути" стосовно журналістики і таки вступили на факультет журналістики Київського державного університету?

– Так. Хоча тоді рішення обрати цю стежку прийшло нібито спонтанно. Дізнавшись, що для вступу потрібно кілька публікацій у місцевій пресі, я звернувся до тієї ж таки Антоніни Яківни, а вона зателефонувала до районної газети "Радянський шлях" (зараз "Земля Бердичівська") та попросила знайому журналістку Лілію Широких підтримати мене. Оскільки найбільшим моїм уподобанням були книги, то мені й запропонували написати про бібліотеку. Я поїхав до свого села і написав про нашу сільську біліотекарку. Дописи швидко надрукували і впродовж місяця вийшли шість чи сім моїх кореспонденцій на різні теми.

– Виходить, одразу стали сількором?

– Схоже на те. А далі – з першої спроби вступив на факультет журналістики Київського державного університету імені Тараса Шевченка.

– Легкими видалися перші проби пера?

– З першого курсу почав писати нарисы, схожі на новели. Але щось мене стримувало: чи зневіра у власні сили, чи занадто висока вимогливість до себе...

Неабияк вплинув на формування мого світогляду університетський викладач, професор Анатолій Григорович Погрібний, нині, на жаль, покійний. Він мене підштовхнув до серйозного зацікавлення літературною критикою.

Буквально з другого-третього курсу я знову почав запоєм читати – тепер найвідоміші літературні журнали – українські та російські. Це була епоха великих очікувань, імперія вже починала конати, і в пресі все більше можна було прочитати "між рядками".

Закінчивши у 1985 році університет, повернувся до Житомира, почав працювати в обласній молодіжній газеті "Комсомольська зірка". Спершу – кореспондентом, потім завідувачем відділу спорту, далі – листів і соціальних проблем. Робота в редакції стала для мене ґрунтовною журналістською школою, якій віддав 5 років. Щоправда, при цьому вперто продовжував штудіювати газети та журнали, чи не щовечора по кілька годин увечері просиджуючи в Житомирській обласній бібліотеці. Деякі тодішні мої статті вже писалися з претензією на публіцистику.

– Не дивина, адже у перебудовчі часи, коли розгорталися бурхливі події, падав "колос на глиняних ногах", публіцистика перетворювалася на найкраще поле для громадянського і творчого самовияву...

– Пригадую Якова Зайка – народного депутата 1990–1994 років, який разом з Аллою Ярошинською, по суті, розпочав так звану житомирську революцію 1988 року. Якось (мабуть, це був 1988 рік) я прийшов до нього і кажу: "Прочитав у журналі статтю Сергія Ципка, де він каменя на камені не залишає від ідеології марксизму. Якове Яковичу, на яку ідеологію опиратися?". До націоналізму я ще тоді впритул не дійшов. Зайко розсіяв мої сумніви, потвердивши, що місце для марксизму і ленінізму – на смітнику історії... Але минуло ще близько двох років, доки дійшов до усвідомлення ролі і розуміння того, ЩО Є НАСПРАВДІ НАЦІОНАЛІЗМ та національний рух, українська національна ідея.

– Чи був у житті рік, який можна назвати найщасливішим?

– 1990 року відбулося кілька вікопомних подій: я став депутатом Житомирської міської та обласної рад. У міськраді очолив комісію з питань гласности і прав людини. При тому, що був безпартійним. Тоді ж отримав квартиру, народився другий син Тарас. На додачу – став лауреатом Всесоюзної премії Союзу журналістів (була тоді така) за публікацію циклу "Заручники Чорнобиля" (після моєї поїздки у Чорнобильську зону вийшли п'ять статей у "Комсомольській зірці" влітку 1989 року).

Завдяки зусиллям того ж таки Якова Зайка влітку 1989 року в Житомирі була створена перша напівлегальна організація "Громадянський фронт сприяння перебудові". На перше зібрання, яке відбулося ще в листопаді 1988 року, нас зібралося всього семеро осіб. На той час я працював у молодіжній газеті, яку постійно і жорстко атакували владці. Тоді на гребені перебудови ми, молоді журналісти (крім мене, там зокрема працювали нині авторитетні письменники Володимир Даниленко і Василь Врублевський), під редагуванням Анатолія Задороги робили газету ліберально-антирадянського змісту.



Батько Олексій Сергійович і мати Марина Євдокимівна

І ще я восени 1988-го року вдався до авантюри: написав листівки, спрямовані проти радянської влади і на захист молодіжної газети. Весь Житомир був обклеєний тими відозвами, навіть будівля місцевого КДБ та обкому компартії. Тоді обласне КДБ з ніг збилося, але їм так і не вдалося дізнатися, чиїх це рук була справа.

Трохи пізніше, коли я редагував газету "Вільне слово" в Житомирі, написав статтю під заголовком "Чекісти замітають сліди", в якій "зізнався в скоєному".

– Де Ви були у дні ГКЧП?

– Напередодні в неділю, 18 серпня, разом з родиною копав картоплю у селі. Уранці 19 серпня, приїхавши до Житомира, почув про путч по Радіо "Свобода". Одразу почав записувати почуте, а потім за матеріалами почутого підготував три спецвипуски "Вільного слова". 20 серпня вранці ми удвох з Григорієм Цимбалюком, моїм редакційним колегою (тепер це цікавий і самобутній прозаїк) розклеювали ці спецвипуски по місту. Це теж була певна авантюра. Прецедентів в Україні тоді, здається, не було. Але мене ніби щось підштовхувало робити саме так.

Завдяки діяльності тодішніх народних депутатів Якова Зайка, Віталія Мельничука та Олександра Сугоняко, а також Алли Ярошинської (яка на той час уже переїхала до Москви) і набираючого сили Руху на чолі із Святославом Васильчуком у Житомирській міськраді більшість була демократичною. 19 серпня увечері ми зібралися у міськраді, а тоді вийшли на мітинг біля міської ради, щоб засвідчити своє несприйняття дій путчистів.

– Пам'ятаєте, як зустріли проголошення Незалежності України?

– На той момент я надавав більшої ваги факту заборони Комуністичної партії. Радів, що вдалося зупинити і перемогти ГКЧП. Проголошення Незалежності спершу сприймалося як декларація, котра ще не відображалася на повсякденному житті.

СТО І ОДНА СТЕЖКА

– Що спонукало Вас полишити Житомир та влитися до численної когорти столичних журналістів?

– З осени 1990 до 1992 року я працював головним редактором "Вільного слова" – офіційного часопису Житомирської міської Ради. Доти встиг зблизитися з житомирськими осередками УРП та Української Гельсинської Спілки, познайомитися з політв'язнями радянських концтаборів Василем Овсієнком, Сергієм Бабичем та іншими людьми, котрі пережили роки поневірянь за свою любов до України. Влітку 1992 року мені запропонували очолити газету УРП "Самостійна Україна". Після кількатижневих роздумів я погодився переїхати до Києва. Але Житомир не відпускав, адже там залишалася родина. Через рік повернувся. Виникла ідея створити газету. І я це зробив, зібравши довкола себе однодумців та підприємців середньої ланки, які вклали гроші у видання незалежної позапартійної газети. Ми створили Товариство з обмеженою відповідальністю "Прес-форум" (я був також і директором цього підприємства), яке й стало засновником газети з такою ж назвою. Це був унікальний час: не існувало цензури, я міг не оглядатися ні на які партійні "ножиці" чи грошових мішків, вільно висловлюючи в газеті свої думки і погляди. З березня 1994 року до грудня 1996 року ми робили справді вільну газету. Більше такого щастя у моєму редакторському житті не траплялося. Ми самі заробляли собі на життя. Видавали ще кілька газет розважального характеру, рекламну газету, продавали книги та періодику у своїй торговельній мережі.

– Тобто міні-медіа-холдинг діяв успішно?

– Так. Хоча насправді всі зароблені гроші йшли на газету. А сам по собі підприємницький процес мене фактично не цікавив. За натурою я не бізнесмен.

– Але Вам доля давала шанс стати підприємцем…

– Я цим не скористався. Не бачив і не бачу себе у цій іпостасі.

Крім того, газета була надзвичайно жорсткою і друкувала багато речей доволі радикальних. Ми вміщували статті проти обласної прокуратури, міліції, адміністрації, проти влади, проти комуністів, проти російської експансії. Звісно, почалися серйозні проблеми, інспіровані владою, і насамперед – податковий тиск. Ми зазнали кількох відвертих "наїздів". Останній був уже цільовим, спрямованим на те, щоб закрити газету. Обставини склалися так, що я зрозумів: далі боротися з вітряками нема сенсу. Не люблю програвати і визнавати поразки, а побачив: якщо вступлю у цю боротьбу – не переможу. Вирішив закрити видання. Займався рік тільки бізнесом. Почувався психологічно виснаженим. У такому стані почав писати вірші, які згодом увійшли до моєї першої книжки "Навпіл між обома світами". Переосмисливши ситуацію, зрозумів, чого насправді прагну у житті – самореалізації, насамперед творчої. Тому у сорокарічному віці, а саме в ніч після Різдва 1998 року, вирішив змінити життя. Зателефонувавши попередньо до голови ОУН Миколи Плав'юка, третього лютого приїхав до Києва.

З глибоко шанованим мною Миколою Плав'юком я мав можливість познайомитися ще коли редагував "Вільне слово". Він тоді якось приїздив до Житомира. Приблизно тоді ж я познайомився з сином Олега Ольжича Олегом Кандибою. А в травні 1993 року я став членом ОУН. Втім, і раніше у "Вільному слові" ми друкували матеріали про Бандеру, Мельника, Ольжича, Телігу, про терор НКВС на українських землях. У 1996 році мене обрали головою обласної організації ОУН.



З Володимиром БОРЕЙЧУКОМ під час однієї з акцій КУН у Києві

Тобто на той момент був добре знайомий із Миколою Плав'юком і вдячний йому за підтримку й запрошення працювати в ОУН. Спочатку керував відділом підприємництва і маркетингу Фундації імени Ольжича, а з 1 січня 1999 року до листопада 2000-го працював головним редактором газети "Українське слово". Далі прийняв від виконавчого директора Ліги українських меценатів Михайла Слабошпицького пропозицію щодо створення нової газети. Перейшов працювати пресекретарем Фармацевтичної фірми "Дарниця", генеральний директор якої Володимир Загорій є президентом Ліги. Та всупереч домовленостям газета так і не з'явилася... По-своєму цікавим був період, коли я працював головним редактором журналу "Книжковий огляд", а з квітня 2004 року донедавна – заступником головного редактора газети "Літературна Україна". І паралельно – наприкінці 2006 року прийняв від керівництва Конгресу Українських Націоналістів пропозицію очолити газету "Нація і держава". Хочу сказати, що у нас в редакції дружний, високопрофесійний колектив, що неабияк сприяє результативній роботі. Крім того, ми повсякчас знаходимо розуміння і підтримку з боку голови КУН Олексія Івченка, безпосередньо і тісно контактуємо з головою Секретаріату КУН Степаном Брацюном та заступником голови КУН Володимиром Борейчуком.

Водночас вдячний "Літературній Україні" за те, що пройшов гарну школу заглиблення у непросте письменницьке середовище. Шкода, втім, що не вдалося уповні реалізувати на кону цієї газети своїх можливостей та навіть амбіцій.

І ЗНОВУ Є СЛОВО

– Скільки Ваших книг побачили світ на сьогодні?

– Після збірки поезій "Навпіл між обома світами" (2004 рік), наступного року вийшла книжка публіцистики "Здвиг". Це такий собі своєрідний зріз часу очима журналіста, який може прислужитися історикам та дослідникам подій пам'ятної пізньої осени 2004 року. Минулого року вийшла друком збірка публіцистичних статей "Туга за свободою".

– Якщо людина видала три книги, то вона навряд чи на цьому зупиниться. Що далі?

– Все ж таки бачу себе радше журналістом, аніж письменником. Зокрема, і нині в моєму житті більше місця посідає журналістська діяльність. Письменництво – це такі собі "білі ручки" порівняно з чорновою роботою в журналістиці. Мені цікаво працювати журналістом, аналізувати дійсність – в духовному, ідеологічному, політичному, історичному, геополітичному планах.

– Тобто Вас практично поглинула журналістика?

– Не зовсім. Окрім написання статей, працюю над кількома темами, які не хотілося б наперед розкривати. Одна з них стосується історії мого села і мого роду. Збираю матеріали вже більше 20 років. Виявилося, що мій дід Сергій Оксентійович Сидоржевський був повним георгіївським кавалером. А сам родовід виводить на козацького сотника Сидора. Вдома у мене зберігається унікальна річ – сільська церковна метрична книга з початком ведення 1759 року. Є у нашому роду ще один письменник – дослідник історії, зокрема скіфського періоду на території України, – Володимир Петрук.

– Пане Михайле, окрім друкованих видань, виступаєте на радіо…

– Радіо, особливо прямий ефір, посвоєму захоплює. Тому в жовтні 2004 року прийняв пропозицію вести програму "У дзеркалі сучасности" на радіо "Культура". Вже кілька років щосереди увечері спілкуюся в прямому ефірі з запрошеними гостями і радіослухачами. Це теж подарунок долі, бо дає можливість зустрічатися із знаковими постатями в українській культурі, такими, як Євген Сверстюк, Василь Овсієнко, Іван Марчук, Михайло Горинь... Крім того, на радіо "Культура" веду щотижневу програму "П'ять хвилин публіцистики". Робота на радіо надзвичайно дисциплінує мову, вчить чітко формулювати свої думки. Це шматок мого життя і своєрідний наркотик. Вдячний керівникові радіо "Культура" Леонтієві Даценку за те, що він зберіг і підтримує цей невеличкий острівець українства, національної культури і духовности у морі фальші, бруду, підробок і відвертого глумління над нашими національними цінностями, що ми бачимо в теле- і радіоефірі, на сторінках різноманітних видань. Не зомбувати людей відповідно до тих чи інших партійних настанов, а нести інформацію про Україну, про світ, про наші традиції – ось яким вбачаю завдання мас-медій у теперішньому житті.

– Як Ви виховуєте своїх синів Максима і Тараса? Адже нині головними вихователями стали телевізор та інтернет?

– Моя дружина Люба – росіянка, корінна сибірячка, родом з Тюмені. Ми одружилися під час роботи у студентському загоні в Сибіру. Я привіз її до України і нині дружина абсолютно поділяє мої українські позиції, вивчила українську мову. При тому не відмовляється від своєї національности. Я радий за синів і намагаюся їм передати успадковані від моїх батьків і набуті мною знання, а також непоказну, не демонстративну, а щиру і природну любов до рідної землі, до нашої неповторної культури, наших традицій. Старший Максим після закінчення вузу працює на одному з політичних сайтів, журналіст. Молодший Тарас навчається на першому курсі університету імени Драгоманова також на журналіста, уже практикує як літредактор в університетській газеті "Драгомановець".

Сподіваюсь, що мої сини продовжать мою справу.

– Ви повністю пов'язали себе з українським націоналізмом. Наскільки мені відомо, Вам болить роз'єднаність у середовищі українських націоналістів. На Вашу думку, чи дійдемо колись порозуміння?

– Націоналістичне крило політикуму – це складова нашої політичної палітри. І ця частина палітри хворіє тими ж хворобами, що й основний політичний материк та суспільство. Відповіді на те, що відбувається з нами нині і відбуватиметься завтра, значною мірою лежать у нашій історії. На жаль, цей аспект недооцінюється. На мою думку, не може штучно народитися з броунівського руху певний вектор сили. Повинен пройти період бродіння. Тільки тоді з'являться нові реалії. Через десять років керуватимуть інші політики, будуть інші ідеологи. Не виключаю, що в Україні наберуть сили націоналістичні ідеї, бо вони є самозберігаючими для нації. Передбачаю це навіть з огляду на те, що нині відбувається у світі, коли кожна держава мусить дбати насамперед про свою національну безпеку з огляду на випробування, які чекають світ і кожну націю у нинішньому столітті. На мою думку, відбудеться фокусування і мобілізація сил на правому фланзі українського політикуму. Бог так поклав, що Україна розташована на пограниччі кількох світів – Євразії, Заходу та мусульманської цивілізації. Ми змушені будемо концентрувати свої зусилля для того, щоб зберегтися як нація, народ, держава. Але повторюю: цього не зробиш штучно, суспільство мусить дозріти. Разом з тим, потрібно докладати зусиль, щоб відкрити очі громадянам України на те, яка нам потрібна ідеологія, і яка є для нас рятівною. Адже в основі державницької ідеології лежить ідеологія націоналізму. Коли прийде усвідомлення цього до державних мужів, які дотепер переважно клопочуться про свою присутність біля владного корита, – тоді все зміниться. Коли людей у владі, які розуміють, що таке державницький підхід, буде більшість – тільки тоді кількість зможе перерости у якість. Тоді Україна з Божою поміччю почне направду одужувати. Поки що ж в суспільстві, на жаль, домінують негативні тенденції, на поверхні політичного життя блефують переважно меткі пройдисвіти, які грають з народом краплениими картами, задурманюючи його улесливими обіцянками і, разом з тим, загрібаючи під себе мільярди. Можливо, теперішній популізм у виконанні окремих політичних акторів мусить дійти до повного абсурду – щоб люди нарешті зуміли відрізнити зерно від полови... Мені імпонує державницький підхід Віктора Ющенка, і я розумію, як йому зараз важко. Проте шкода, що втрачено стільки часу...

Втім, українська історія знає періоди безумовно важчі, ніж теперішні "підлі і скупі часи". І кожного разу наш народ знаходив у собі сили для одужання. Вірю, що так буде і цього разу.

– Сердечна вдячність за змістовну розмову та найщиріші побажання ювілярові!

Розмову вела Юлія МИРОНЧУК



СПОГАД ПРО ЧЕРВОНЕ ПЕКЛО

У РАДЯНСЬКІЙ М'ЯСОРУБЦІ

Микола БАРБОН

Брехливі історики досі фальсифікують правду про Другу світову війну, під час якої радянські полководці не рахувались із втратами мільйонів людей, що були набагато більшими від німецьких.

Я був учасником тих м'ясобоєнь, коли у 1943 році нас, молодих хлопчаків-призовників, польові військкомати на лівому березі Дніпра, без військового вишколу, кинули на дніпровські острови у свитках без ніякої зброї, називаючи нас "предателями-хохлами" або " чорносорочнікамі". Трагічною була битва за Дніпро і визволення Києва. Тільки на Букринському плацдармі було вбито 200 000 чоловік, і у воронках від снарядів і мін замість води стояла кров. Німці з мінометів чинили з правого берега відчайдушний опір, а радянські полководці старалися захопити плацдарм без належної артилерійської та авіаційної підготовки, без належних засобів переправи. Величезну кількість мобілізованих дядьків-селян без одягу, у свитках, не вміючих плавати, змусили форсувати Дніпро на коритах, плотах, зроблених з очерету, плотиках, на мішках, наповнених соломою. Вони тонули в осінніх холодних водах Дніпра, про що в радянському міністерстві оборони писали: "тисячи были утоплены в реке". Позаду мобілізованих атакуючих "предателей-хохлов"-селян стояли кулеметники, загородзагони із "СМЕРША" – вгодовані солдати НКВС. Німці з правого берега Дніпра відкривали шалений кулеметний вогонь. Комісари гнали нас, юнців, разом з хворими дідами, штрафниками і гвардійцями, що у відчаї кричали: "Рятуйте! Мама! Боже! Допоможіть!". А німецькі кулеметники сікли і сікли, поливаючи смертників струменями свинцевої смерті. На поверхні Дніпра піднімалися фонтани води від мін і снарядів. Наступаючі гинули у воді, хапаючись один за одного, борсалися у перевернутих від вибухів човнах, приречені на смерть комісарами. Так радянські генерали Ватутін і Жуков форсували Дніпро ціною десятків тисяч життів українських селян, тіла яких ще довго зринали і плавали біля берегів Славутича. Після тих боїв тілами "чорносорочечників"-українців із Сумщини, Чернігівщини, Лівобережної Київщини були всіяні цвинтарі, братські могили. І все це відбувалося не в 1941, а в 1943-му.

Більшовики тільки з січня 1943 до жовтня 1944 років загубили майже три з половиною мільйони бійців радянської армії. За одну добу втрачали по 65–70 тисяч чоловік. Більшовики, коли фронтом вступили в Польщу, з серпня 1944 до січня 1945 рр. втратили 600000 вбитими і 440000 пораненими. У боях за Польщу загинули всі мої одноліткі 1924–1925 р. н. При підході до Берліна, де відбулася берлінська операція, 6 квітня 1945 р. загинуло кількасот тисяч радянських солдатів. У своїх мемуарах маршал Жуков визнав смерть своїх солдатів "ошібкой". Рвучись узяти Берлін за наказом Сталіна, радянські воєначальники на Зееловських висотах втратили 700000 солдатів. Німці під Берліном агонізували, не маючи зброї, пального і солдатів. Були призвані у Вермахт гітлерюгенди і школярі, але Сталін дав наказ взяти Берлін до 1 травня 1945 року і там зосередили війська трьох фронтів: 1-го та 2-го Білоруського та 1-го Українського, що форсував Дніпро і брав Київ. Під Берліном командували Жуков, Конев і Рокосовський. Це були сталінські полководці, які не шкодували своїх солдатів, не рахувалися з втратами. З радянських маршалів тільки Рокосовський, колишній політзек Сталіна, трохи цінував життя солдатів, і за всю війну не підписав жодного смертного вироку. У військових трибуналах радянських армій сиділи кати з часів Єжова. З 1937-го року військові трибунали "СМЕРШ" засудили на смерть 50000 чоловік. Цілий фронт. Заступник особистого відділу НКВС Мільштейн доповідав Берії, що "СМЕРШ" затримав за війну 657304 осіб, які відстали від своїх частин, з яких розстріляли 1020 чоловік.

Під час воєнних дій на Кавказі до 49-го корпусу німців входила дивізія гірських стрільців "Едельвейс", яка формувалася з альпіністів, котрі ще до війни на Кавказі облазили всі гірські стежини. Вони були укомплектовані гірськими спецгарматами і кулеметами. У боях з ними більшовики втратили 1 мільйон 600 тисяч радянських солдатів. У травні 1942 р. в Криму німецький генерал Манштейн розбив 17 дивізій Мехліса, взявши Севастополь. Через двадцять років на Кавказі, на перевалі, пастухи знаходили вмерзлих в лід червоноармійців, які померли від голоду. У той час у містах Гагра і Сухумі стояв двохсоттисячний вгодований контингент військ НКВС, який генерал Тюленєв хотів перекинути на перевали, але Берія пригрозив йому Луб'янкою. У тому ж році під Харковом і Воронежем більшовики згубили до 1 мільйона солдатів. У 1941 р. в київській обороні більшовики теж загубили 1 мільйон солдатів, яких без артпідготовки політруки кидали з одною гвинтівкою на трьох бійців. У тому ж 1941 р. під Смоленськом, як і під Києвом, поля були вкриті трупами червоноармійців. Під Москвою більшовики загубили півтора мільйона солдатів. Лише 20 квітня 1942 р. більшовики втратили 957953 чоловік – більше, ніж за всю війну американці, англійці і французи разом узяті. Під Києвом, у районі Баришівки, в 1941 р. німці взяли у полон 665000 чоловік, з яких 120000 загинули в Дарниці, а в усій Україні в полоні у німців було 2000000 червоноармійців.

Минуло більше півстоліття від того трагічного осіннього дня 1943-го року, коли нас, українських підлітків та молодь, більшовики цілеспрямовано топили у Дніпрі. Це був Страшний Суд Москви над нами. Довго ще мені як у більшовицьких Гулагах, так і сьогодні, на заході мого життя, ввижалися в споминах розриви мін і снарядів, брязкання мінометів. На березі Дніпра, проти Вишгорода, мені запам'яталася поранена осколками верба в сивій задумі, де був убитий мій односелець Микола Галицький.

Стікали кров'ю і вмирали там мої українці в своїх недожитих життях, оплакані прибережними лозняками та вербами. Страх хижим птахом наповнював наші серця, а повітря наповнювало п'яною смертю.

Дніпро тік, просякнутий кров'ю моїх земляків-українців, тривав геноцид моєї нації, мого українського етносу.



БУДЬТЕ ПИЛЬНІ

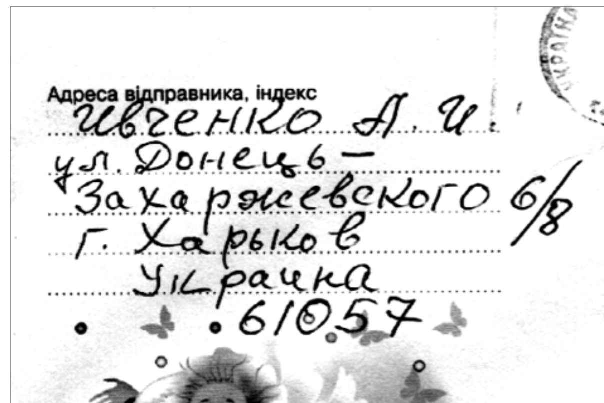
ЧЕРВОНОКОРИЧНЕВА ВІДРИЖКА СТАЛІНІЗМУ

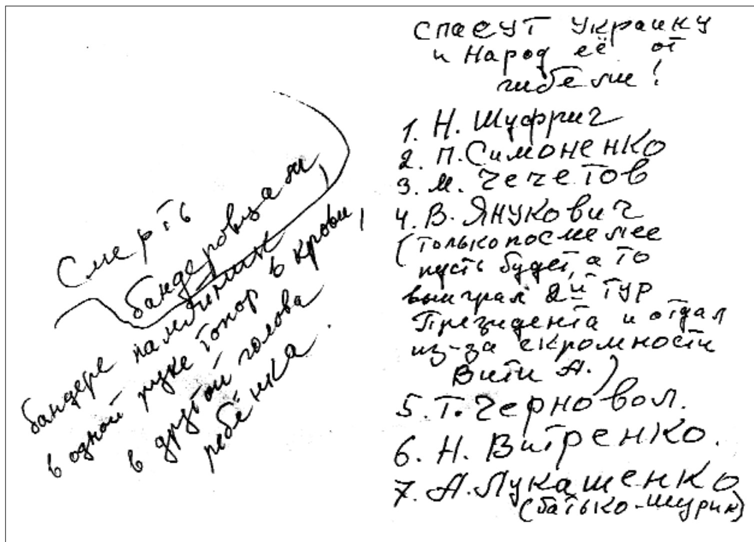
У числі інших до редакції надійшов лист, від якого буквально тхне зоологічним фашизмом. Автор цього листа – з категорії тих, у кого руки по лікті в крові, хто "защіщал Родіну" в "заградотрядах", стріляючи в спину нещасних жертв, хто під виглядом упівців тероризував населення Західної України, хто "служіл Родінє і Сталіну", розстрілюючи невинних у застінках НКВС, хто відпрацьовував свій глевкий кусень хліба стукачем...

Нині це червонокоричневе мурло, цвиркаючи від ненависти слиною і осмілівши, знову вилізло на світ Божий із смітника історії, згадавши минуле "геройство".

Ми не брали б до уваги подібної маячні, якби не доволі характерний список тих, хто, на думку нашого харківського "пацієнта", "спасет Украину".

Подаємо його тут, разом із зворотньою адресою, написаною автором, а також кількома рядками із цієї смердючої писанини.





"ПОДІЛ" УКРАЇНИ ТРИВАЄ?

Після "пісуару" і "русинського" Закарпаття – ще й "бандерівський регіон"

Михайло ЗЕЛЕНЧУК

Переді мною політичний журнал "РЕГІОН – бандерівський". Хто ж його видав? У листку засновника та видавця Ярослава Заворотного "Короткі відомості з біографії", вкладеним у журнал, написано: "Я по професії інженер-будівельник, загальний стаж роботи понад п'ятдесят років. Являюсь членом братства ОУН-УПА, бандерівцем, але і ветераном війни, учасником бойових дій. Від прочитаних містичних книг став фанатичним містиком. Я впевнено вірю в Бога, але не Того, що вірують більшість отців. Я знаю, що в мене є душа і вона підвладна Божій Силі. Вона робить зі мною все, що захоче. Мені було видіння, щоб назвати свій журнал "Регіон бандерівський" ... Он воно що, так це містичне видіння підказало назвати журнал фальшиво, всупереч історичній правді – РЕГІОН. Адже блаженної пам'яті Степан Бандера не був регіоналом, він підняв народ до боротьби не за Волинь та Галичину, а за Українську Самостійну Соборну Державу – УССД. І за це боролася Бандерівська Воююча Україна!!! То чому не назвати журнал: "БАНДЕРА – ЗА СОБОРНУ УКРАЇНУ" чи "БАНДЕРІВЦІ – ЗА СОБОРНУ УКРАЇНУ"?!

Впадає в око й те, що журнал видрукуваний на чудовому папері, прекрасна поліграфія, зміст дуже актуальний, за духом соборний, принаймні перший номер, який за змістом суперечить назві, а наклад аж 10 тисяч примірників. Виникає думка: хто ж фінансує його?..

І якраз під цю пору чуємо загрозливі виступи і з Росії, і від симоненківців, що коли західний регіон дуже преться в Європу і НАТО – хай ідуть собі, а східний регіон, де панівна російська мова, російська культура, ніколи від Росії не відійде. Де живе російська мова – там Росія, як заявляє Путін. Ось чому назва самодіяльного журналу "Регіон – бандерівський" є невдалою і викликає сумнів: кому служать його творці?..



ЧИТАЦЬКА ПОШТА

ЯКИЙ ОКУПАНТ ГІРШИЙ?

У селі Харківці, що на Полтавщині, до вересня 1941р. зернові культури були зібрані, і, як і восени 1932 року, за рік тяжкої праці в колгоспі російські окупанти не видали на трудодні жодного кілограма зерна. Усе вивезли, навіть насіннєвий фонд, а що не встигли вивезти, то спалили на елеватор. Один млин був у Пирятині на весь район, і той спалили російські окупанти, щоб побільше "видохло хахлов" під час німецької окупації.

Але бажаного голоду тоді тут не було. Лише у 1947 році Москва влаштувала Голодомор. Окупаційна влада Німеччини видала насіння для осіннього та весняного сіву, а також видавали борошно в рахунок авансу. А коли восени 1942 р. зібрали врожай зернових, то видали на трудодні по 5,5 кг збіжжя. За всі роки панування комуністів колгоспникам видавали не більше 0,5 кг збіжжя на трудодень, а трудодень – це світловий день тяжкої праці в полі.

10 вересня 1943 року німецькі війська відступили за Дніпро. На той час зернові культури були зібрані, і колгоспникам видали по 6 кг пшениці на трудодень, а коли в село вступили "освободітєлі", то відбирали зерно зі словами: "хлеб нужен фронту". Ось так російські окупанти відбирали те, що дали окупанти німецькі.

Потім польовий військкомат провів тотальну мобілізацію чоловіків від 17 до 55 років, яких без вишколу, погано озброєних погнали форсувати Дніпро. Із 250-ти мобілізованих повернувся один, – без ноги. Сьогодні село із 350-ти дворів вимирає. Ось така різниця між окупантами.

Василь СЕНЧИЛО,
ветеран війни, учасник бойових дій,
який воював за велич
Російської імперії.
За Україну боролися вояки УПА,
тож доземний уклін їм від мене.
м. Горлівка Донецької області

Нам не можна забувати про те, що трагедія фашизму не починається з Бабиного Яру і не вичерпується Нюрнберзьким процесом. Фашизм починається з неповаги до сусідньої нації і до сусідньої держави, яка стоїть на перешкоді поширення імперських амбіцій. Фашизм існував не лише в нацистській Німеччині. Як показують інші історичні дослідження, його прояви і паростки мають тенденцію до поширення в багатьох суспільствах, де відбувається трансформація, і демократичні інститути не мають традицій і глибоковкоріненої практики захисту громадянського суспільства. Найбільш виражений вияв новітніх тенденцій до поширення фашистської практики на даний момент можна спостерігати у Російській Федерації.

"ТРЕТІЙ РИМ": МЕТАСТАЗИ ФАШИЗМУ

Червоно-коричневі барви російської політики несуть загрозу не лише Україні, а й світові

Ярослав СТЕХ

Фашизм – це, в першу чергу, намагання поширити свою територію за рахунок чужих земель. Це плід вікового нахабства, безкультур'я і жадоба поневолювати інших своїм політичним деспотизмом. Що найбільш дивно: фашизм, який заподіяв стільки горя народам у недалекому минулому, не отримав належної оцінки в контексті сучасної політики. Ще гірше, що на світовому рівні новітній фашизм безкарно штучно підживлюється несвідомими міжнародними політиками, осліпленими або тимчасовою вигодою у погоні за нафтодоларами, або доступом до енергоносіїв, дешевої робочої сили чи нових ринків збуту. У переслідуванні безпосередньої вигоди для себе та частина світової спільноти, яка мала б відстоювати демократію і право кожної нації на суверенітет і самоідентичність, починає нехтувати помилками минулого і тими злочинами, які були заподіяні фашизмом проти людства. Начебто забуваємо про те, що фашизм залив кров'ю великі простори землі, знищив мільйони невинних людей, зруйнував культурні цінності, запровадив, як систему, вбивства і тортури, винищував дітей і агресивно поширював свої кордони, втягав народи у безодню нечуваних поневірянь.

Нині завданням кожної чесної людини, в тому числі й української нації, яка зазнала найбільших страждань і збитків у боротьбі з коричневою і червоною чумою, є знайти силу і способи всіляко боротися проти будь-яких проявів, які межують з людиноненависництвом з боку проімперсько налаштованих політиків, які з часів відродження Української суверенної держави істерично, хитро і провокативно підривають її стабілізацію. Така цілеспрямована підривна, політична робота, особливо в останні роки, стає все більш відчутною від реакційно налаштованих політиків і високопосадовців з Російської Федерації, яким вдається все більш ефективно перетворювати свою істерію у зовнішньополітичний курс своєї держави. Не секрет, що багато політиків користуються популізмом для здобуття виборчих голосів. Але здобування таких голосів за рахунок приниження волі і свободи суверенної України і намагання повернути колесо історії в протилежний бік і відродити московську імперію – є нічим іншим, як черговою спробою відродити червоний фашизм.

Супротив російських шовіністів проти подання України і Грузії на членство ПДЧ в альянсі НАТО є найбільш яскравим виявом такого тиску. Рішення двох суверенних держав – України і Грузії – довело до істерії шовіністично налаштованих проімперських політиків Російської Федерації. Кремлівські можновладці вдалися до агресивних погроз на адресу двох незалежних країн. Путін заявив, "що коли Україна вступить до НАТО, вона може припинити своє існування як єдина держава". А далі, звертаючись до Президента США Буша, він сказав: "Ти ж розумієш, Джордже, що Україна – це навіть не держава! Що таке Україна? Частина її території – це Східна Європа, а частина, і значна – подарована нами!" Ці слова можна інтерпретувати по-різному: наприклад, якийсь критичний шок, в результаті якого у начебто розумного політика витворився хвилевий розумовий припадок, або як еволюційний політичний занепад, в результаті якого начебто досвідчений державний муж починає висловлювати свої кухонні думки на міжнародній арені. Прихильники теорії Зигмунда Фройда можуть стверджувати, що такі агресивні імпульси є не чим іншим, як проявами імпульсів руйнування і смерти.

Звичайно, агресивність залежить від культури індивіда. Агресивність не скрізь прийнятна – її треба вміти контролювати. Найменш прийнятною і доречною вона є в міжнародних стосунках. Якщо вона справді стає настільки необхідною, вишукані політики знаходять спосіб приховати її за символічною поведінкою чи дипломатичною мовою. Путін, натомість, своєю неетичною загрозою нав'язує світовому співтовариству зовсім інший стиль спілкування – образити сусідній народ, безцеремонно і нетактовно висловлюючи свою точку зору на високому рівні, і агресивно йти на небезпечний двобій для досягнення своєї мети (до речі, досить відома тактика провідних діячів фашистського рейху).

Не будемо говорити про такт і мораль, і про здоровий глузд президента сусідньої держави. Наголос хочеться зробити на тому, що в сучасних обставинах словесна реакція президента Путіна є набагато страшнішою – вона не тільки є відлунням жахливих історичних подій минулого, не тільки відголосом нещодавніх страшних пострілів і злочинів у Чечні, а й безцеремонним декларуванням перспективи російської політики на майбутнє. Тобто – йдеться про те, що фашистський дух і плани можуть відтворюватися в багатьох своїх формах безкінечно, і такі політики, як президент Путін, будуть з бравурою і пихою їх розповсюджувати і передавати в наступні покоління. Тобто – український народе, будь готовий до того, що такі, як Путін або йому подібні, прийдуть на твою землю, аби забрати, силою і кров'ю, те, що, як вони вважають, належить їм. Заява Путіна не тільки дискваліфікує його як політика, який так і не зміг осягнути вершини дипломатичного хисту, перебуваючи довгі роки на посаді президента Російської Федерації. Така заява створює простір для нагнітання істерії в Росії і спонукання її народу до людиноненависницького і ворожого ставлення до сусідніх держав, і накачування імперських настроїв. Президент Путін практично декларує свій новий курс на зовнішньополітичну діяльність, яка йому, можливо, більше зручна в ролі прем'єр-міністра – сила є, розуму не треба.



Вищенаведені слова Путіна є не чим іншим, як розвитком перспективи російського імперіалізму, для якого зруйнування царицею Катериною II Запорозької Січі було, напевно, конечністю. Для пострадянських імперіалістів гетьман Мазепа є, без сумніву, зрадником, а укази Валуївський (1863) чи Емський (1876), які були спрямовані проти української мови, і де між іншим твердилося, що "такої мови нема і бути не може...", є своєрідною "нормальністю". Погляд такої високопосадової особи, як Путін, не може не тривожити світову громадськість. Годі залишатися байдужим, коли найвища посадова особа сусідньої держави твердить, що у його оцінці українська нація є штучна дефакто, і що Україна не має права на існування як самостійна одиниця. Годі зневажати заяви кремлівського можновладця про те, що штучно створений Голодомор 30-х рр. в Україні, який забрав життя мільйонів українців, не є геноцидом. Це не є приватні зауваження і дурні жарти. Або Росія вимагає від України узгодження змісту українських шкільних та університетських підручників – це вже, м'яко кажучи, абсурд. За такими напівпроімперськими підручниками вороги української нації будуть героями, а справжні герої українського народу будуть ворогами. Це погано свідчить про тих, хто ці пропозиції висувають, і ще гірше буде свідчити про тих, хто на ці пропозиції пристав би. Цинізм у поглядах і демагогічні вислови можуть допровадити до великої катастрофи. Тому всім нам на такі заяви і пропозиції треба відповідно і консеквентно реагувати. На кожному конкретному місці, в будь-якій країні, повсюди, де ми, українці, знаходимося. Не можна промовчувати жодної провокації і кожного злочину, бо мовчання є ще більшим злочином.

Після тих жорстоких слів Путіна не треба себе обдурювати, хто розколює і ділить Україну на Схід і Захід, і за чиєю вказівкою реалізують цю політику прислужники імперії ПР, КПУ, СПУ та інші. Не існує більше багатозначности в тому, за чиєю провокативною ініціативою розвалюються надмогильні пам'ятники татар в Криму і єврейські надмогильні пам'ятники в деяких місцевостях, проводяться інші акції для дестабілізації політичної обстановки всередині Української держави і підривання її авторитету. Стає неодноэначним, звідки йде ідеологічна зброя для шовіністів, які мають на меті повернути життя імперії. Не визнавати достойності іншої людини, і з садистською насолодою та патологічною ненавистю тішитися горем – все це є те, що носить знамена фашизму.

Ми повинні нагадати, що кулак сам по собі – маловартісна річ, коли за ним не стоїть розум. Перемагає не кулак, а сила свідомого духу. Ми бачили, як цей дух скеровує відчуття і дії мільйонів людей по всьому світові, які відповіли і невпинно продовжуватимуть реагувати і протистояти невідповідальним істеричним нісенітницям, які ображають почуття 50 мільйонів українського народу. На невідповідальну заяву президента Путіна, звичайно, відреагувало Міністерство закордонних справ України та тисячі українців у всьому світі, які вистраждали своїм терпінням свободу і незалежність України.

Ми свідомі того, що конструкція новітнього фашизму здійснюється не лише істеричними політиками в Росії – треба визнати, що в Україні ще існує численна армія посіпак, які готові по-рабському служити на благо сусідньої імперії, і готові, часто-густо за шматок ковбаси або шмат земельки, видушувати із себе національну гідність, культуру, історію і йти в рабство, втрачаючи вільне і незалежне життя на своїй землі. Путіну і йому подібним потрібний німий раб – боязливий виконавець усіх наказів з Кремля. Сліпих виконавців любив і Гітлер. Для досягнення цілей завжди потрібні слухняні раби без права на волевиявлення, вільне життя і розуміння перспективи для себе і для своїх майбутніх поколінь. Здавалося, яка проста істина – всі народи світу прагнуть до волі і знаходять шляхи до неї, чому б Україна мала бути позбавлена такого права? Але Путін і його раби таких істин не визнають, вперто ігноруючи і паплюжачи здоровий глузд і пораду, яка йде від відомих і свідомих російських інтелектуалів, котрі шанують цінності інших народів і застерігають свою владу від помилок минулого. Але фашизм будується не на інтелектуальності, самокритиці і повазі до сусіда – він будується на сліпій і агресивній енергії натовпу.

Ми мусимо зробити негайний заклик до світової громадськости, і до європейської в першу чергу, про неповторення помилок на спонукання фашизму (як коричневого, так і червоного) і його злочинів, які були зроблені в минулому столітті. Історія цих помилок – ще не така давня, і багато родин у світі сповнені гіркими історіями, про які без болю навіть важко розповісти. У нашій сучасності у більшій мірі, ніж будь-коли, ми повинні остерігатися відродження російської імперії, яка несе загрозу не лише Україні і Грузії, а й світові. Зараз, за спонуканням європейських політиків, дуже імовірним може стати здійснення пророцтва французького письменника Руссо, який писав: "Російська імперія схоче підкорити цілу Європу...". Як ми бачили, в дійсності це вже поступово відбувається. Саме Франція і Німеччина були проти прийняття України і Грузії до ПДЧ в альянс НАТО. Москва спритно узалежнює окремі країни економічними важелями, заворожує їх підступною пропагандистською брехнею, і таким чином сіє в міжнародному співтоваристві пітьму для своїх імперських планів. Така політика російських можновладців спрямована на знищення Української держави і на поневолення українського народу. Останні події навколо вступу України і Грузії до НАТО, як жодні інші, продемонстрували гірку правду політичної ситуації в Європі – зростає економічна залежність Європи від Росії, і вона загрожує взяти гору над політичним розумом, дозволяючи кремлівським імператорам диктувати нові підходи і розподіл європейського простору.

Нинішнього року Михайлу Климчуку виповнилося 85 років. Він прожив складне, цікаве і героїчне життя. І в жодне порівняння з його життям не йдуть оті вчорашні, що ще не так давно заповнювали кабінети райкомів і ганьбили за вказівкою "буржуазних зрадників", а сьогодні пишуть нам історію національно-визвольних змагань. А що, сьогодні немає таких, що в ті тяжкі роки переодягались під повстанців та винюхували криївки, в яких перебували поранені або утомлені вояки УПА? І сьогодні їх посилають на відпочинок з пошаною.

З ПЛЕЯДИ НЕСКОРЕНИХ

Слово про друга і побратима

Григорій ІЛЬЧЕНКО,
член ОУН з 1941 року,
член КУН з 1993,
воїн ОУН-УПА,
довголітній політв'язень

Серед таких нас не було і не повинно бути! Не був серед таких і Михайло Климчук-"Хмара". Від 1941 року він у лавах героїв-революціонерів Похідної групи ОУН. 67 років тому ми зустрілися в підпіллі ОУН у Вінниці, і з того часу тривають наші стосунки, засновані на глибокій взаємоповазі. Всі роки його життя – це роки боротьби за кращу долю нашого народу з ворогами чи зрадниками-яничарами. Я маю повне право сказати, що Михайло Климчук-"Хмара" – це справжній лицар національно-визвольної боротьби 40–50-х років, це людина міцного характеру, це націоналіст, борець, незалежно від того, що він тримає в руках – зброю чи пензель художника. Адже в його боротьбі була і є справжня мета – наша держава незалежність. І тому я гордий, що Михайло – мій побратим, бойовий друг, а на сьогодні і однопартієць. За 67 років ми перевірили нашу дружбу в підпіллі ОУН в часи німецько-більшовицької окупації, та в суворім режимі ГУЛАГу. Наші погляди на право української нації мати свою вільну європейську країну ніколи не розходилися. Від опаленого війною 1941 року, коли ми, 18-річні юнаки, прийняли естафету боротьби від похідних груп ОУН, і досьогодні ми члени революційної ОУН, а згодом і КУН під прапором Степана Бандери. І нас не бентежить те, що ми не в одностроях і без особливих нагрудних відзнак, адже, перебуваючи в УПА, в лісах, вони були нам непотрібні. Обійдемося без них і тепер.

...Коли Михайлу виповнилося 14 років, він пізнав горе: вночі прийшли енкаведисти і назавжди забрали його батька – розстріляли під Вінницею як ворога народу, "українського буржуазного націоналіста". Михайло був найстаршим, крім нього, лишалося ще троє малих дітей на руках у мами, з того часу безробітної – бо ж дружина "ворога народу". Це змусило його рано подорослішати та почати задумуватися над тим, хто відібрав у нього батька. Бог дав йому особливий хист, він був талановитим художником. Поїхав до Одеси вступати в художнє училище. Усі вступники малювали портрети вождя революції, чи, принаймні, когось із його соратників. Михайло подав до комісії портрет молодого Тараса Шевченка. Робота була виконана бездоганно і формально дорікнути юнаку не могли, адже в умовах вступу було прописано про вільний вибір теми вступної роботи. Михайла зарахували, він успішно закінчив навчання і перед війною повернувся в рідне місто професійним художником. Прийняли його на роботу за спеціальністю в театр опери та балету.

Розпочалася страшна гітлерівсько-сталінська війна, а через декілька днів зформувалася і Похідна група ОУН. Михайло, не вагаючись, вступає в ОУН, іде в підпілля і за завданням міської організації очолює у Вінниці СБ ОУН. Недалеко від Вінниці був бункер обер-фюрера, в місті діяла сильна група гестапо. У таких умовах було дуже тяжко виконувати завдання обласного Проводу ОУН. Навесні 1943 року за завданням Головного Проводу ОУН до Вінниці прибуває на посаду обласного керівника Омелян Грабець-"Батько". При підтримці Михайла-"Хмари" він в лісових селах області створює перші озброєні підрозділи УПА. Вони згодом поширилися на інші області центральної та південної України. Михайло був основним зв'язковим між полковником "Батьком" та міським та обласним Проводом ОУН у Вінниці. Через нього проходили Всеукраїнська лінія зв'язку ОУН з південно-східним краєм України.

З наближенням фронту до Дніпра підпільні групи ОУН з Наддніпрянщини та Донбасу потягнулися в ліси Поділля, і всіх їх спрямував Михайло-"Хмара" в загін до полковника "Батька". Наш січеславський загін оунівського підпілля прибув до Вінниці на початку жовтня 1943 року, і частина з нас включилася в підпільну роботу в цьому місті.



Г. ІЛЬЧЕНКО та М. КЛИМЧУК

За завданням обласного Проводу, Климчук-"Хмара" бездоганно підготував акцію "Зброя". Ми захопили склад великої військової частини. Цю акцію, яка увійшла в історію національно-визвольної боротьби на Поділлі, оунівське підпілля, слабо озброєне, але героїчне, виконало успішно і без втрат. Але невдовзі до Вінниці вдерся жорстокий червоний окупант. Берiївські кати арештовують відважного зв'язкового за доносом одного з сексотів. Михайлові дають 20 років каторги і засилають на Колиму у найбільш віддалений табір смерті, в селище Усть-Нера. Табором смерті я назвав це поселення не випадково, адже там кадебісти створили лабораторію, де випробували на політв'язнях різні види бактеріологічної зброї. Михайлів організм витримав насильницьке щеплення, і його з невеликою групою політв'язнів направили в район Магадану. 1950 року ми і зустрілися на копальні ім. Горького. Відтоді ми були разом в підпіллі табірної ОУН – і на Бутигичазі, на копальні ім. Матросова. На копальні ім. Горького Михайлові на очі трапився фрагмент з картини "Десант чорноморців". І він малює свою картину "Чорноморці", яка принесла йому на Колимі славу талановитого художника. Він пише портрети друзів, малює чудові святкові поштівки, надаючи їм українського змісту. У колективі художньої самодіяльності, в цьому центрі культури і дозвілля політв'язнів, Михайло Климчук довгі роки був головним постановником танців народів світу у національних костюмах. Він переміг у конкурсі художників і його призначили головним художником міста-ГУЛАГу, Магадана. Це було визнання великого таланту художника! І хоч де б його посилала доля, він завжди був сином своєї нації.

Звільнившись, він повернувся в Україну, на рідне Поділля до рідних та близьких. Натерпівшись утисків режиму, рано пішла із життя мама, а потім і молодший брат Ярослав, член ОУН, учасник національно-визвольних змагань, багаторічний політв'язень. Але хоч якою б жорстокою була до нього доля, Михайло тримався мужньо... Ми не бачилися довго і зустрілися в просторому залі Будинку вчителя в столиці України. Ми були делегатами усіх зборів КУН, написали разом художньо-документальну повість "Командир загону УПА – Південь полковник "Батько". Ми їздили до славної Коломиї на презентацію цієї книжки, зустрічалися з дружиною командира, полковника "Батька" – пані Галиною Грабець, їхнім сином Любомиром, рідними та близькими, побували в музеї "Побут Гуцулів" та "Писанка" й залишили там свої автографи. Михайло Климчук часто зустрічається з молоддю свого міста, він активний і багаторічний член обласного Проводу КУН, і продовжує шукати найкращі фарби, щоб точно відобразити наше життя. В одному з музеїв національно-визвольної боротьби експонуються портрети полковників Омеляна Грабця-"Батька" та Василя Андрусяка-"Різуна", виконані рукою цього великого майстра. Переконаний, що Всевишній надасть йому ще багато років для творчої діяльності. Щастя і добробуту другу Михайлу!

м. Першотравенськ,
Дніпропетровська обл.

ЗДАВАЛОСЯ, ЦІЛИЙ СВІТ ПРО НАС ЗАБУВ...

Климентина ГОЛУБ-БІЛЬСЬКА

У газеті "Нація і держава" (№12) надрукована стаття п. Гошко-Кіт "Пекло на землі" – про дитячий табір у Мордовії на станції Потьма, селище Явас, 385/9. Статтю оцю важко читати без заспокійливих ліків, особливо мені, бо ж я була маленьким в'язнем отого проклятого "детдома" від грудня 1948 до жовтня 1950 року.

Моя мати Більська Ірина, зв'язкова і санітарка УПА, була засуджена москалями на 25 років ув'язнення, тож я побачила світ 17 листопада 1948 р. у Львівській в'язниці. Коли мені було десь місяць від народження, маму вивезли у Мордовію. З материних спогадів знаю, яка то була страшна дорога. У товарняках, без найелементарнішої санітарії, в холоді і бруді, їхали наші українки в неволю, колихаючи на руках грудних дітей. Пелюшки матері сушили на своїх тілах. На десятьох дітей "добрі тьоті" давали стограмову пляшечку пiдсолодженої води.

Колискою нам "чорний ворон" був,
А колисковою притишене ридання.
Вкраїна знемоглася від страждання
Здавалось, цілий світ про нас забув.
Не били нас, малих, не катували,
Та все ж ми змалку в'язнями були,
І з першим своїм криком мандрували
З Галичини до клятої Мордви...

Те, що про той "дом младенца" написала свідок тих страхіть, лише доповнює спогади моєї матері і яскраво висвітлює жахливе пекло, в якому довелося перебувати і мені. Моєї дорогої матусі немає вже 25 років, і дуже шкода, що вона, як і багато інших свідків, не дожила до сьогоднішнього дня. Але їхні спогади мають стати яскравим свідченням злочинів більшовицького терору.

Я не забуду розповідь про Олю,
Котра померла в тих проклятих таборах.
І відбиток понадлюдського болю,
В дитячих мертвих і незамкнених очах.
Ні, не злічить тих Оль, Катрусь, Петрусів,
Закопаних у болотах Мордви.
Скажіть мені: "За що нарід наш мусів
Так терпіть?" – Скажіть мені, кати!

Моя тітонька Олена приїхала в той Явас, щоб відвезти мене в Україну. Зі сльозами на очах згадувала вона про ту сумну зустріч. Всього вісім метрів відділяло мою маму від тітки, але мене їй передали "вольні", вирвавши з маминих рук... Двом рідним сестрам не дозволили обнятися, може, востаннє... Брама зі скрипом закрилася, і моя тітка отямилася аж тоді, коли маленька дівчинка на її руках покликала маму, показуючи пальчиком на злощасну браму.

Довгих вісім років я кликала свою тітку найдорожчим словом – мама.

Дві матері, два сонця, два крила
Мене в житті страждленному носили:
Одна, що народила, і ота,
Що "Отченаш" молитися навчила.

Я, пані Ганно, не знаю, яка доля випала Вашому сину Богдану, але гадаю, що він, мабуть, лежав на тому ліжечку, на якому лежала два роки я, був у тому самому "боксі", що і я. Хоч як би там було, нас об'єднує одна жорстока правда – дитячий табір в Мордовії, станція Потьма, селище Явас. Цю адресу я і серед глухої ночі пам'ятатиму, хоча, коли я давала запит у Мордовію, то мені відповіли, що такого "детдома" не було.

Звісно, Росія не хоче визнавати свої злочини проти людства, проти дітей. Мені кажуть, що і німці робили подібне. Але ж вони визнали геноцид, вчинений їхніми можновладцями, тож бодай маленьку часточку шкоди, заподіяної в'язням, компенсували, а більшовики бояться нас і до сьогодні.

Бійтесь, воріженьки, бійтесь, бо –
За поганьблену честь України,
За сплюндровану землю святу
Ми підем, щоб підняти з руїни
Українську державу нову!

Шановна пані Ганно, зичу Вам ще багато років життя, міцного здоров'я і творчого натхнення. Ваші спогади кличуть нас до пам'яті про минуле і вчать, як треба діяти сьогодні, щоб таке не повторилося.

Моя адреса:
Тернопільська область,
м. Бучач, вул. Галицька, 100
Телефон у Бучачі: 2-28-28

ШКОЛА ФСБ?

Історія незаконного звільнення М. Пшевлоцького з посади начальника Головного управління земельних ресурсів Львівщини займе гідне місце в літературі.

Після того, як нардеп А. Шкіль втиснув свого одношкільника Завтура у це крісло, той у листі на ім'я голови ОДА влаштував популярний лікнеп голові области про порядок отримання земельних наділів.

Цікаво, хто Завтуру дав вказівку "нє пущать інвесторів к Бандьорам"? А може, встановлено телефончик на Чорновола, 4, у Львові з прямим зв'язком на Луб'янку?

Маємо бути готовими до того, що Завтур писатиме що завгодно, аби не дати землі тим, кому належить. Або ж дасть її стільки, щоб вистачило, аби поховати надії галичан на інвестиції... Чи буде двоголовий герб тримати в лапах галицьку землю, залежить у першу чергу від нас усіх, – тих, хто пам'ятає 60-ті, розгони львівських мітингів наприкінці 80-х років. У них Завтур не брав участи на нашому боці, бо виконував наказ Лєніна: вчитись, вчитись і вчитись. В інституті фізкультури і Вищій школі КДБ.

Цікаво, а де навчався Андрєй Шкіль? І коли прилипла йому до грудей вишита сорочка?

Юзик ДОПИТЛИВИЙ

"НАША СПРАВА ПРОДОВЖУЄТЬСЯ..."

Цьогорічний лауреат Шевченківської премії ім. Т. Шевченка Михайло ТКАЧУК 5 років свого життя присвятив, аби світ узнав правду про Норильське повстання 1953-го. В архіві режисера зосталося понад 100 годин задокументованих свідчень очевидців. На жаль, це люди старші, і багато з них уже відійшли у вічність. Проте добре, що режисер встиг зафіксувати їхні сповіді про "повстання духу" (так називається третій фільм із норильського серіалу).

– Пане Михайле, серед героїв ваших фільмів – багато жінок, які пройшли сім кіл радянського пекла, проте утримали свій дух і свою віру, наприклад пані Марія Нич…

– О, це незвичайна жінка. Не так давно я виїжджав на Рівненщину, в Здолбунів. Там у будинку ветеранів, куди мене привела активістка "Нашої України" Раїса Мацюк, ми зустрілися з пані Марією Нич-Страханюк, легендою Норильського повстання в 6-му жіночому таборі, однією з героїнь кінострічки.

– А коли ви фільмували розповідь пані Нич?

– Це було п'ять років тому, в цьому самому ветеранському будинку. Тоді вона ще активно ходила і розповсюджувала газети "Шлях перемоги", "Нація і держава" – розпочиналася передвиборна боротьба, Україна повставала проти кучмівського режиму. А пані Марія – завжди усміхнена, активна, постійно зі своїм улюбленим гаслом: "Здобудеш Українську державу або згинеш у боротьбі за неї". Вона у фільмі каже: "Що б я сказала про народ? Народ вже не той, що був. Я ходжу, роздаю ці газети, з людьми спілкуюся… Народ перемінився. Вже він не такий, як був. З цього приводу я дуже радію. І як я по селу пройдуся, то мені аж легше на душі стає, і я чую, що наша справа не померла, що вона продовжується, що і молоді, і старі все знають, всі готові до цього моменту...".

– Це дивовижне старше покоління, здається, зовсім ігнорує свій вік?

– Виходить, що так. Нещодавно пані Марії виповнилося 86 років. І я передаю їй щонайсердечніші вітання та "Многаї літа".

– Приєднуюся до ваших поздоровлень. Розкажіть трохи про вашу героїню.

– Народилася Марія Михайлівна Страханюк (дівоче прізвище Нич) 1922 року в селі Великий Полюхів Глинянського району на Львівщині. Батько – січовий стрілець, маму заарештувала польська влада, два тижні тримала в ув'язненні, і якби протримала ще один день, Марія народилась би в тюрмі.

Четверо дітей у родині виховувались у патріотичному дусі. Батько був головою "Просвіти", і перші слова, яких він навчив доньку, це: "Україна я маленька, українці батько й ненька..." Українська приватна школа імені Б. Грінченка прищепила патріотизм і віру, які згодом укріплювали дух у важкі хвилини життя.

Потім було три роки навчання в державній гімназії Львова, де раніше вчився Р. Шухевич – головний командир УПА, а викладали Тусовський – організатор "Пласту", Тершаківець та інші відомі люди. Тут гартувався Маріїн дух.

Невдовзі стала членом ОУН. Мала псевдо "Круча", а пізніше – "Аріяда".

Восени 1941 року склала присягу. Декалог, який знала напам'ять, підказував, як чинити в боротьбі за Українську державу.


Марія НИЧ-СТРАХАНЮК

– Пані Марія була зв'язковою?

– Ні, вона була виховником, мала три райони. Жінки виконували виховну роботу і підпорядковувалися чоловічій сітці. Треба було і продукти збирати, і таке інше. Але головним було виховання людей по-релігійному і по-людському... Їй, за Божої ласки, деякий час щастило, хоч друзі падали вбитими, замученими, потрапляли в неволю. Полювання йшло, як на звірів. І якось, розповідає у фільмі пані Марія, у її серці озвалось особливе передчуття туги й тривоги. У таких випадках люди казали, що це зле, і радили покинути загін та йти додому... А невдовзі, 5 грудня 1945 року, її таки схопили енкаведисти. Допити, страшні тортури, очні ставки... У львівській слідчій тюрмі доля звела її з пані Шухевич – мамою Тараса Чупринки, яка своєю стійкістю, рішучістю й терпінням подавала дівчатам приклад.

– А як пані Нич потрапила до Норильська?

– Суд виніс вирок – десять років таборів. І почалися митарства по "вєлікой Родінє". Етап за етапом, потім по Єнісею в Красноярськ – і аж до Норильська. Українок там було найбільше. І якби не вони, то, стверджує пані Марія, не було б ніякого повстання. Усі підпорядковувались їм. Сварок не було – всі дружили...

Повстання почалось у політичних концтаборах наприкінці травня 1953 року. Причиною стали самочинні розстріли в'язнів конвойними. Першими піднялися чоловічі зони, а через 2 дні – 6-й жіночий табір.

"У повстанні не було героїчних одиниць – героїчною була вся маса, – каже пані Нич. – Як не назвати героєм ту людину, в якої всього кілька днів до звільнення, а вона залишилася з нами? І знала, що з нами може бути смерть...".

Отже, організований невихід на роботу, кількаденна голодівка, неймовірна психологічна й фізична напруга і, нарешті, – комісія з Москви, яку вимагали в'язні. А після її від'їзду – арешти ініціаторів... Проте повстання треба було продовжувати. І другий його етап був більш упорядкованим та організованим.

У ніч на Івана Купала, тобто на 7 липня, зону оточили численні війська з кулеметами, почався штурм. Жінок обливали із брандспойтів гарячою водою під високим тиском, а вранці солдати довершили розправу над змученими людьми – жорстоким побиттям. А так званий медик Беспалова казала: "Я в першу чергу чекіст, а вже потім – лікар"...

– Марія Нич була серед керівників повстання. Що сталося з ними?

– Вісьмох організаторок: українок Ганну Мазепу, Стефу Коваль, Надю Ясків, Ліну Петращук, Марію Нич, латвійку Ліду Друге, естонку Асте Тофрі й білоруску Юлію Сафранович було кинуто до тюрми, активісток акції відправлено в режимний табір, а всіх решту в'язнів – знову в зону...

– Стільки надлюдських випробувань випало на дівочий вік! А хто ж був чоловік пані Марії?

– Олександр Страханюк, боєць УПА в сотні Деркача, яка діяла на Волині. Він відбув 23 роки ув'язнення. А познайомилися вони в ширяєвській тюрмі, і пані Марія на волі чекала свого судженого ще 12 років. Прожили з ним разом 21 рік – ніби один, каже, день. Мали однакові погляди, прагнення, думки. Чоловік помер 5 березня 1989 року від інфаркту.

– Чи будуть ваші фільми про норильське повстання показані по українському телебаченню?

– Нічого певного ще не можу сказати. Проте на телеканалах уже відчутні зміни. Отже, будемо наполягати. А недавно Перший національний звернувся до мене за копією.

– А як же тим часом народові подивитися правду про нашу історію і про наших справжніх героїв? До того ж ось у травні–липні – 55-та річниця тих подій.

– Допоміг Секретаріат Президента: всім обласним адміністраціям запропоновано придбати диск із фільмом і всіляко його популяризувати. І за це я дуже вдячний Вікторові Андрійовичу. Отже, в областях є принаймні по одній копії фільму. Я тепер часто їжджу Україною – люди запрошують на зустрічі – і теж привожу свою стрічку. Диски із записом трьох фільмів ("За гратами Півночі", "Вірус непокори", "Повстання духу" – 105 хв.) можна замовити за адресою: 03151, Київ, вул. Новгородська, 3, пом. 22, тел.: 249-08-31, студія "Заповіт".

– Дякую вам за розмову. І – творчих успіхів!

Розмову вела
Наталка ПОКЛАД



ГОЛОДОМОР-33: СВІДЧЕННЯ ОЧЕВИДЦІВ

СКИБОЧКА ХЛІБА

Розповідь Василя Трохимовича АРТИКУЛИ (БЕРЕЖИНИ), 1928 р.н. про голод у 30-х роках у селах Уманського району Черкаської області.

Записувати імена померлих від голоду в 30-х роках я почав одразу після смерті генсека компартії Л. Брежнєва. Мене залякували, але я на те не звертав уваги. Під час президентства М. Горбачова розпитувати стало вільніше. Мені в цьому згодом допоміг фронтовик війни з німцями Іван Андрійович Коломієць.

Добре пам'ятаю Ахтидона Гоменюка. Було в нього десять десятин землі, з півгектара лісу, вкрита соломою хата, клуня, молотарка. Але й сім'я в нього була велика – дванадцять дочок та один син. Все добро давалося тяжкою працею, а до колгоспу забирали силоміць і задарма. Ахтидон такої наруги не витримав, тяжко захворів і його завезли до Вінницької лікарні душевно хворих, там він і помер. Неприродна смерть спіткала і його дружину, а з великої сім'ї незалежності України дочекалися тільки дочки Федора і Явдоха. Нещасну сім'ю у голодовку рятували дві великих діжки квашених буряків. Розказувала Федора, що в їхньої сестри померли син і дочка. В іншої сестри вмерли Гнат, Харитина та Іван. У голодовку померла Оксана Ахтидонова, в неї від Михтодя Коломийця були син і дочка, їм тоді було років по дванадцять. Друга дружина Михтодя звалася Ярина, вона вимагала, щоб чоловік своїх дітей від першої дружини одвів до притулку, тому що їх нічим було годувати. Чоловік послухався, одвів дітей у Вінницьку область, і вони залишилися живими, опісля дочка приїздила в село. Від Ярини Михтодь мав сина Петра, якого через півста років у колгоспному гаражі задавила машина.

Біля Карпа Коренюка жила сім'я з п'яти душ, повмирали всі. Їх просили вступити до колгоспу і тим врятуватися, бо там давали хоч якусь поживу, але старші з тієї сім'ї сказали, що помруть, а до колгоспу не підуть. Так і вчинили, на знак протесту того, що в них позабирали все. Їхнє рішення було категоричне, про це засвідчила смерть.

Недалеко Тетяни Слободяник жила сім'я з чотирма дітьми, але в живих залишився тільки один син. Коли пшениця викидала колос, той хлопець почав витереблювати з колосків зерно. Це побачив сторож, конем догнав того хлопчика і застрелив.

Від Петра Костенка чув, що ходили по хатах і шукали зерно. Залізними прутами штрикали в землю й стріху, в стіни і промовляли: "Ця комуністична паличка знайде все, що куркулі поховали". У самого Петра була пасіка, але розкуркулювачі її не забрали, то сім'я врятувалася від голоду медом.

В іншій сім'ї четверо дітей жило з матір'ю. Закінчувалося останнє відро картоплі. Мати сказала: "Вже прийшла пора вмирати. Затопимо піч, закриємо каглу і почадіємо. Так буде легше вмирати". Так і вчинили. А на столі залишилася недоїдена картоплина. Про це розповів один син, якому пощастило вижити.

Перепилиці з'їли двох своїх дітей. Їх вбивала мати. Племінниці з'їсти не встигли – їх вистежили і кудись забрали. Один чоловік поїхав до Іваньки за колгоспними грошима, на зворотному шляху його пограбували і вбили. У селі Молодецькому також було людоїдство – хтось убивав дітей. Убивцю також виявили, арештували і відвезли. Згодом хтось начебто бачив його у Москві на виставці звірів, у залізній клітці з написом "людоед", хоча в це не віриться, бо справжній людоїд сидів у Кремлі.

Сам пам'ятаю про голод у селі Колодистому. Ми там жили, тому що наш батько працював директором школи. Його туди послали з району. Він вчив дітей початкових класів, а ввечері в лікнепі навчав дорослих. Тож йому давали харчовий пайок, і ми з того жили. В тому селі до нас ходили жебраки, батько ділився з ними, чим тільки міг.

Коли я в 2000 році в Умані був на лікуванні, мені розповіли, що в селі Колодистому жив лісник, йому в голодовку доручили звозити до цвинтаря мерців, за це йому давали харчовий пайок. Він трохи звозив на цвинтар, а решту возив на відгодівлю своїх п'ятнадцяти свиней, що були в лісі у землянці. Лісничий замаскував свиноферму кущами, а трупи кидав через люк. Ще пам'ятаю, що людей годували людським м'ясом у їдальні.

Щодня вмирало до двадцяти чоловік. Про кожну смерть сповіщав церковний дзвін, а ще про стільком же померлих не знали, бо нікому було ходити до церкви, щоб сказати дзвонареві про смерть. В церкві піп щодня за нових покійників відправляв заупокійну. А бувало так багато, що й до церкви не возили. Іноді не возили тому, що всі родичі повмирали, і покійного везли одразу ж на цвинтар.

Те лихо я пам'ятаю добре... Весною сусідська дівчина їла траву. Я також скуштував, але від гіркоти скривився й виплюнув. Запитав, як вона їсть таке гірке. Дівчина відповіла, що дуже хочеться їсти. Я їй виніс одну скибочку хліба, яку вона не з'їла, а понесла до своєї хати. Так повторилося і в наступні дні. Моя мати підгледіла, що я кудись ношу хліб, тому більше не давала. Одного разу вона побачила, що розмовляю з дівчиною і запросила її до хати, нагодувала борщем. А хліба дівчинка і цього разу не з'їла, а взяла додому.

Через кілька років до нас прийшла якась жінка і розцілувала мене. Сказала, що дочка тим хлібом врятувала їй життя.

У різні роки записано односельцем
Михайлом ШУЛЯКОМ
(20.01.98 р., 3.09.01 р., 3.10.06 р., 4.05.08 р.),
м. Київ

"УКРАЇНА –

Цю книжку треба прочитати, вона не випадково з'явилась якраз перед виборами Президента України в 2004 році. На жаль, досі ніхто в Україні не зробив ретельної рецензії цієї книжки, хоча вона вийшла масовим накладом (по 150 тис!) російською і українською мовами. Я не беруся писати рецензію, а хочу просто як читач і українець поділитися своїми думками.

Степан СЕМЕНЮК

(Леонід Кучма. Україна – не Росія. Повернення в історію. Время. Москва 2004. Літературно-публіцистичне видання на українській мові. Наклад – 150 тисяч. Видрукувана в Єкатерінбурзі.)

Автор пише, що у "московських людей відчуття "русского єдінства" було відсутнє". То правда, його російські поети і політики з попами видумали і створили пізніше. Можна також погодитися, що в Леоніда Кучми в "отроцтві й юності його та однолітків не було поняття про те, хто вони – українці, білоруси чи росіяни", – що ж, такі були тоді часи і так виховували советських людей. При цьому його рідна Чернігівщина видала немало визначних людей української культури.

Висловлюючи свої думки далі, експрезидент стверджує, що "мабуть, розумно викроїти кордон у цьому східнослов'янському Вавилоні виявилося неможливим. Або хтось не захотів". То як – було неможливим чи хтось не захотів? Чи не була вирішальною причиною Курська магнітна аномалія? Курська аномалія – це найбільший в Європі басейн залізної руди, який простягається через українські землі, що тепер входять до областей РФ. А відомо, що з залізними рудами товаришують і інші метали, в тому числі і дорогоцінні. Ось тому той "хтось" не схотів "розумно" викроїти кордону між Україною і Росією. Добре, що Данилович порушив це питання, але, на жаль, не дав на нього відповіді. Натомість він пише, що на географічній карті "не так легко було й побачити, де закінчується Україна, де починається Росія" – це вже уклін апологетам теорії "колиски трьох народів", яку сам автор дещо пізніше засуджує. Продовженням такого думання є його зізнання, що в юнацькі роки він уважав, ніби кордон між Україною і Росією – незначуща умовність, а в зрілому віці почав думати, що Україна і Росія – це зовсім різні світи, два культурно-історичні материки, які, скільки їх не зближуй, залишаються відокремленими один від одного. Але зараз він нібито далекий "від обох цих крайнощів". То як, Україна і Росія – окремі материки, чи ні? Адже наведені у книзі історичні факти свідчать про те, МИ – то МИ, а ВОНИ – то ВОНИ. Середнього тут не буває, бо це не крайнощі, а дійсність. Україна, як кожна нація, як кожна країна має свою питому природу і національно-культурну специфіку. Вона полягає в тому, як писав поет, що Україна лежить на межі двох світів.

Роздумуючи над державним устроєм Української держави, Кучма зауважує, що "ніяких особливо сильних доказів на користь перебудови України на федеративних основах поки що не прозвучало". А ми вважаємо, що їх взагалі нема, не тільки "особливо сильних" – жодних. "Україна – унітарна держава, а Росія – країна федеративного устрою", – пише автор. Формально Росія федеративна країна, але по суті це міцна унітарна держава. Її "суб'єкти" не мають жодних прав і жодного самоуправління. Вся влада зосереджена в руках Кремля. Хто-хто, а пан Кучма повинен був це знати. У РФ один правовий простір, одна мова, один російський алфавіт і т. ін.

Розглядаючи питання територіальної цілісності, правильно зауважує автор експансіоністські зазіхання щодо України з боку Туреччини, яка "виступає як заступниця та захисниця кримських татарів і навіть православних гагаузів, що не може не насторожувати нас". Також і в Польщі "є сили, які мріють про той день, коли українські міста Львів та Тернопіль, Луцьк та Івано-Франківськ, Рівне та Дрогобич знову стануть польськими, і мріють вони зовсім не мовчки". Можемо додати до цього, що ті мрії в той чи інший спосіб підтримують і підживлюють державні структури тих країн. Питання перекроювання кордонів, зокрема українських, порушуються в Угорщині та Румунії. Л. Кучма запитує риторично: "Чи слід полегшувати життя усім цим мрійникам, давати їм надії?". Безперечно, що ні! А ми запитуємо, що Президент і його ж уряд робили, щоб не полегшувати життя тим не тільки "мрійникам", а й "діячам"? Відповіді, на жаль, не знаходимо. Якось дивно, що автор не згадав про "мрійників" російських, які не те що "не зовсім мовчки", а таки дуже галасливо домагаються приєднання цілих регіонів України до Росії. До того ж це люди з найвищих ешелонів влади РФ. Вони не тільки мріють, а й активно просувають свої інтереси в Україні, майже не відчуваючи ніякої протидії. Леонід Кучма оговорює це питання дещо опосередковано, зазначаючи, що до України "плохо относятся" ключові політичні фігури РФ та верхівка РПЦ, не подаючи одначе прізвищ.

Провідну роль у творенні нашої державности Л. Кучма відводить Західній Україні. Про неї він висловлюється у найсуперлативах: "повага до особи у західних українців у крові, вони ввічливі. У їхній повсякденній мові є слово "пан". Цим словом вони виявляють повагу до людини. "Пан, пані". Але, Леоніде Даниловичу, слово "пан", "пані", "пані матінко", "панове товариство", "пани брати" та інше були у нас в повсякденному вжитку в усій Україні.

Автор визнає, що "Західна Україна (...) ніколи не мислила свого майбутнього окремо, а мріяла про Велику Україну, про соборність" А східна – ні? Великі наші князі і гетьмани, творці УНР і визвольних змагань 1917–22 років, в тому числі й українці Зеленого Клину, всі вони думали і діяли соборницькими категоріями, що знайшло своє здійснення 1 грудня 1991 року.

"Західні українці винятково віддані своїй мові, берегли її від поглинання і польського, і німецького, і угорського, і словацького, і румунського, як тяжко це не було". Додаймо, що і там немалі втрати маємо. А східні українці? Що сталося з нашою мовою під московською окупацією? Чому Л. Кучма у першому своєму інтерв'ю, ставши прем'єром України, заявив: "я їм по-украінскі говоріть не буду"? Сприяла цьому політика зросійщення Москвою – царською і комуністичною, всіма правовими і економічними засобами та "вимінюю" населення. Але треба визнати, що Л. Кучма "зламав" свою обіцянку, пригадав мову своєї матері і не надав російській мові статусу державної.

Оцінюючи вплив Заходу на Західну Україну, Кучма вважає, що політкоректно вважати, що "Західна Україна дорога для всієї України тим, що завжди була частиною Заходу, частиною Центральної Європи, а не тим, що не входила до складу Росії. У Львові до 1939 р. українців було всього 10%, а радянська влада зробила його українським, хоча це не було, звісно, свідомою метою Кремля". Є тут дещиця гіркої правди. Щоб довести Львів до такого стану, польсько-австрійським окупантам знадобилось 500 років! А він одначе все одно ставав українським завдяки українським селянам. Кремлю просто забракло часу, щоб його так сильно зросійщити, як, скажімо, Донецьк, не вистачило і можливостей, хоча політика зросійщення наполегливо здійснювалася через депортацію, арешти, розстріли українського населення і засилку московських людей. Але політична ситуація в СРСР і світі не дозволяла Кремлю застосувати в Правобережній Україні тих методів, які він застосовував тут у двадцятих і тридцятих роках XX ст. Його сили вже вичерпувались, а внутрішній опір збільшувався. Однак і за сорок років встигли накоїти лиха немало.

Морально-духовні втрати, які радянська кремлівська влада спричинила у Львові і в Західній Україні взагалі, не згадуючи Великої України, будемо відчувати ще довгими десятиліттями.

Але екс-президент не бачить в імперській окупації великого зла. Зокрема, роздумуючи про наші визвольні змагання XVII ст., він виявляє своє малоросійство, коли пише: "можна бути суверенною державою, перебуваючи "під високою рукою" одного із великих монархів". Так Леонід Кучма тлумачить союз Б. Хмельницького з "православним монархом", бо, мовляв, інших православних монархів в Європі не було.

Переяславську угоду Кучма розглядав за М. Петровським: союз Хмельницького з Москвою був злом, але меншим, ніж був би тоді союз з Польщею (див: Петровський М. Визвольна війна українського народу проти Польщі, 1940 р.). Треба думати, що все це писалося на виправдання власної політики на посаді Президента України, яка притьмом пхала Україну під "високу руку" Росії. Не можна також забувати, що під жодною "високою рукою" жодна держава не може бути суверенною. Можна мати тільки більшу чи меншу автономію з перспективою ліквідації її. Тому Богдан, усвідомивши суть московської "високої руки", робив спроби визволитись і з-під неї.

Дуже позитивно оцінює Кучма Івана Мазепу, власне за те, що "біль і страх за долю України – от що ним керувало, його метою була незалежність України". Політичне лицемірство Москви супроти України Кучма розкриває листом царя Петра І до І. Мазепи при загрозі нападу на Україну з боку Польщі: "Нє то, что десять тисяч, не могу дать і десять солдат. Защіщайся как сам знаєш". "Вже один цей лист формально звільнював гетьмана від його зобов'язань", – пише Кучма.

Оцінюючи досить об'єктивно і схвально Мазепу і його гетьманування, він робить такий висновок: "Історія Мазепи – це насамперед трагедія (...). Бій де-небудь у Прикарпатті восени 1944 року між червоноармійцями, що звільнювали Україну, і повстанцями УПА – це продовження битви Палія з Мазепою. (...) Трагедія – це коли своя правда у кожної з сторін". Розберімося з цим. Правдою І. Мазепи було, як зазначалося вище, здобуття незалежності України, а що було правдою Палія? Мабуть, жадоба помсти і вдячність цареві за звільнення з Сибіру. Правдою повстанців була боротьба за незалежність України, а яка була правда червоноармійців, "які звільнювали Україну"?

Для обґрунтування своєї думки Кучма наводить слова, що їх К. Рилеєв вклав в уста І. Мазепи в своїй поемі:

"Спокоєн я в душе своєй,
І Пьотр і я – ми оба прави".

Знаменно, що, згадуючи оці дві "правоти", пан Кучма ані словом не згадав про злочин Петра І в Батурині, де він наказав вимордувати 21 тисячу людей. Чи не замовчав Кучма цей факт зі страху перед своїм "сувереном"?

Одночасно Кучма дає відсіч московським історикам-пропагандистам в оцінці І. Мазепи: "Його пересічні людські недоліки і слабкості роздувалися до неймовірних розмірів. Те, що Кочубей "багат і славен", "его луга необозрімі", – це добре. Багатство Мазепи – це погано. Але хто жертвував зі своїх багатств на благодійні цілі, хто з двох "олігархів" узяв на часткове утримання Києво-Могилянську Академію? Не Кочубей! Його (Мазепи) гетьманство стало часом культурного розвитку і господарчого підйому України".

Один із розділів книги має назву "Під одним дахом". Наші західні сусіди та прибалти у такому випадку вживають вислів "під російською окупацією", більш адекватний дійсності. Та й сам автор пише, що "під одним дахом державним виявилися два народи абсолютно різні за характером, складом життя та національною пам'яттю. (...). Характеризуючи взаємовідносини цих народів, він пригадує характерне призабуте слово "москалити" – шахраювати.

У цьому розділі своєї праці Кучма зосереджується в основному на тому, скільки Україна дала Росії від найдавніших часів. Адже то МИ охрестили Московію і МИ просвіщали її. У книзі перелічуються українці, які служили Росії, і ставиться питання: "кому вони належать – Росії чи Україні? Хто вони? На нашу думку, належать вони Росії, бо їй служили, але все ж вони – українці, і цього у них не забрати. Чимало з них служили Росії з примусу, насильно були вивезені з України, зокрема люди науки і культури. Тому можна погодитися, що "без української участі Росія не стала б тим, чим вона стала, це була б інша країна". Яка – можна тільки здогадуватися. Однак не можна забувати, що наша участь у становленні Росії вартувала нам мільйонних жертв, втрати державності. Автор дорікає націонал-романтикам, які вважають, що роки, проведені у складі Російської імперії, були загубленим часом, бо "культура України багата, хоча й багата вона у своїй "імперській версії", що ж з цим робити"? І тут таки сам описує оту "культуру в імперській версії": "До середини XVII ст., тобто до початку визвольної війни Богдана Хмельницького, українська культура відчутно була вищою від російської (...). В Україні була відтворена традиційно європейська система освіти, (...) а в кінці XVIII ст. Україна не могла вже похвалитися тим, що має у своєму розпорядженні найкращі навчальні заклади імперії". Ось наслідок перебування нашого "під одним дахом", коли, як писав С. Єфремов, Росія довгі роки брала, а нічого не віддавала, експлуатувала наш край без кінця і краю. Ми були культурним донором Росії, хоч і не тільки ми. Справді, наша культура не лише багата, а й велика та сильна, бо змогла вистояти і розвиватися в імперській системі. А якою вона була б, коли б розвивалась і творилася вільно, поза "імперською версією"?

Закінчуючи свої проімперські міркування, Кучма стверджує: "ми жили довго у досить дивній державі, що називалася СРСР", і в ній "був не тільки "режим КПСС". Окрім режиму КПСС (і мало з ним стикаючись), існувала система управління народним господарством, дуже добре мені відома. Можу поручитися, що ця система не була колоніальною". Можна було б спростувати це славословіє запитанням: хто рекомендував Л. Кучму на посаду директора "Південмаш"? Система управління народним господарством в СРСР не тільки "стикалася" з режимом КПСС, а була безпосередньо тим режимом керована. Хто ухвалював п'ятирічні плани, хто рекомендував кандидатів на керівні посади, хто вирішував питання інвестицій? Кому підпорядковувався "Південмаш", ЧАЕС і т. д., і т. д? Все і скрізь рішала Москва, бо це була колоніальна система, адже КПСС була, як писали комуністи С. Мазлак і В. Шахрай ще в 1919 р: "об'єктивно не українською (...), а російською партією, себто, власне кажучи, великоросійською".

Продовжуючи свої роздуми про здобутки в "імперській версії", Л. Кучма намагається виправдати стягнення з України талантів до Москви – мовляв, Москва була столицею СРСР, і так само Київ у наші дні притягує молодь з Маріуполя, Чернівців або Житомира. Таким чином, автор всіляко намагається заперечити колоніальний стан УРСР. Але ж Маріуполь, Чернівці та Житомир міста українські, і Київ – столиця незалежної України, а Москва столиця чужої імперії. Чи він не розуміє різниці? Нагадаймо, що до Москви чи до інших російських міст наші таланти не лише добровільно виїжджали, їх туди висилали за "рознарядкою", "приглашенієм" і в основному без права повернення в Україну. Згадаймо тільки долю Ф. Прокоповича чи О. Довженка, хоч вони жили в різних віках.

НЕ РОСІЯ"

"Не колонією намагалася зробити Росія "Малороссію", вона намагалась зробити її частиною себе", – пише Кучма. Та це зовсім не суперечить колонізаційній політиці. Колоніалізм має багато облич у залежності від часу, краю, потреб колонізатора тощо. Росія – "вєлікая страна", і їй потрібні були, як і сьогодні, люди для господарювання в завойованих краях, тому вона свою колоніальну політику проводила шляхом асиміляції завойованих народів, зокрема їхньої інтелектуальної еліти, одночасним винищуванням провідної національної верстви, якщо не можна було її асимілювати. Переманюючи і засилаючи наші таланти до Росії, Москва навзамін засилала до нас московських людей для прискорення асиміляції. Пам'ятаємо, що в Коломацьких статтях була навіть програма сприяння московсько-українським подружжям для цієї, власне, цілі – асиміляції. Така політика Москви довела до того, що "Україна за сто з чимось років перетворилася на культурну окраїну Росії", – пише Л. Кучма. Це і є якраз наслідок колоніальної політики Росії щодо України. Дивна тактика: подає правдиві історичні факти і тут же намагається виправдати політику Москви супроти України.

Л. Кучма застерігає, що українців, які в той чи інший спосіб опинилися на службі у Російської імперії та СРСР, не можна називати відступниками чи колаборантами. Він влучно зауважує, що люди – то "найбільший з податків, виплачений Україною під час її перебування у складі Російської імперії та Радянського Союзу", але тут-таки зауважує, що "його ніхто спеціально не накладав". Думаю, що, пишучи свою книжку, автор вже можливо знав усю правду про ці "людські податки", маючи доступ до таємних документів. Однак "політична коректність" виявляється в нашого експрезидента майже на кожній сторінці. То він радить людям, яким "істина, що українці та росіяни – це різні народи, все ще не очевидна", піти у етнографічний музей і побачити, що "в межах одного народу такі відмінності були б неможливі. (...). Хата мало чим нагадує " ізбу". Я впевнений, що ці два житла відбивають два національні характери". І тут же сам собі заперечує, що "де закінчується український характер і де починається російський – гадаю, не скаже ніхто". Або, скажімо, наводить кілька українських прислів'їв, як-от: "З москалем дружи, а за кола держись"; "Хто йде? Чорт! Хай, щоб тільки не москаль"; "Від москаля хоч поли виріж, а відійди", – і тут же коментар до них М. Костомарова: "нєт тєні нєдовольства сліянієм с Москвой, нєт стрємлєнія к отторжєнію; нєсколько пословіц (...) относятся к отношенію к солдатам (...), но нікак нє к враждє с вєлікорусскім народом". Але ці рядки Костомаров написав після того, як розкаявся в членстві в Кирило-Мефодіївському братстві під час арешту, за що навіть студенти Московського університету бойкотували його лекції...

Кучма підсумовує, що "сьогодні українці (скажімо від себе – не всі!) є такими, якими були у часи гетьмана Апостола та Розумовського, а це означає, що вільній Росії гарантована доброзичливість з боку України. Сподіваюся, вона буде взаємною". Виходить, ми гарантуємо Росії доброзичливе ставлення, а від неї тільки сподіваємося. Чи діждемося? Відповідає сам автор: "Доводиться прямо визнати: за невеликим винятком, освічена Росія не подала Україні руки, а утвердження українства сприймала з прихованими і навіть відвертими ревнощами і недоброзичливістю".

Питанню української мови Кучма присвятив цілий розділ. Його виклад в цілому правильний. "Українізація – це відновлення справедливости. Української мови ніхто, крім української держави, захистити не може". "Абсолютно виключено, щоб двомовність була державною метою", "двомовність – це спадщина дуже довгочасної нерівности мов". "Чи нормально, що багато поколінь росіян у будь-якому місті України, а часом і в селі могли прожити життя, не вивчивши азів української мови"? – питає він. Автор добре усвідомлює, що простір російської мови не розірваний, до сьогодні він є міцним і цілісним як ніколи: "українська мова сьогодні не в кращому стані (...). Мова – це повсякденна мовна практика, газети, "масcоліт", телеканали, FM радіостанції, книги, компакт-диски, відео-і аудіоринок. Але все це у нас в основному російськомовне (...), і не вживати додаткових заходів держава просто не має права", бо "незалежна держава потрібна, в першу чергу, для того і тому, що тільки вона спроможна гарантувати народу життя в середовищі його духовної і матеріальної культури, тому що тільки в середовищі своєї культури народ може почувати себе комфортно". Одночасно автор свідомий того, що "...будь-який захід української держави на захист національної культури негайно буде оголошений дискримінаційним", маючи, мабуть, на увазі ноти МЗС РФ. Чи страх перед нотами Росії стримував Президента України Л. Кучму і його уряд, а сьогодні Президента В.Ющенка і "його" уряд від дієвих заходів на захист і розвиток української мови і культури? Адже розуміння такої потреби, виходить, давно було?..


П. РИБКА. "Козак Мамай", 1855 р.

Порушив пан Кучма і церковне питання, пишучи, що "Митрополит Київський Максим у 1299 р. переніс кафедру до Владіміра, а митрополит Петро в 1325 році до Москви, де вона залишилася". Насправді жодного перенесення у згадані роки митрополитської кафедри з Києва не було. Тоді київські митрополити мали у Владимирі та Москві лише т. зв. "подворія", як і в інших містах. Ще в 1354 р. Патріарший Синод (Константинопольський) писав у своєму листі: "Хоч митрополит перебуває в іншому місці, то одначе Київ є його першопрестольним містом". А дещо раніше цісар Контакузен заявляв: "Щоб в цілій Русі був один митрополит у Києві". Ці перенесення вигадали російські історики з попами кілька століть пізніше як доказ містичної канонічної тяглости РПЦ і російського "государства" як спадкоємців Київської Русі-України. РПЦ в дійсності постала, як і московська держава, в XV ст., коли московська єпархія вийшла зі складу Митрополії Київської і всієї Русі. Вперше з'явився свій митрополит в Москві тільки в 1461 році, і був це ніким не визнаний самозванець, бо московська митрополія утворилася без згоди на це Вселенського патріарха. Отже, Московська ПЦ є дочірньою Церквою Української ПЦ – Митрополії Київської і всієї Русі – з якої вона виокремилась у другій половині XV ст., не питаючи благословення Вселенського патріарха.

Ось як автор коментує становлення РПЦ: "У наступному столітті московські митрополити склали з себе канонічну залежність від константинопольських патріархів. Так почалась московська автокефалія". Але він не може не розуміти, що створення московської автокефалії було одностороннім актом, при цьому, отже, – неканонічним. Саме тому протягом довгого часу жодна православна церква не визнавала її. Для скріплення Московської ПЦ їхні князі і царі стягували до Москви київських архієреїв і священиків, богословів і теологів. Їх засилали чи "запрошували" до Москви, а на їхнє місце привозили до нас московських попів. То було нашою трагедією, що Україна на переломі XIX–XX ст. лишилася без українських єпископів.

Знаючи правду щодо становлення Московської ПЦ і її автокефалії, чому ж ні колишній, ні нинішній президенти не сприяють утворенню автокефалії Української ПЦ?

Загалом історія церкви – це найслабше місце в плані історичної правди, викладеної у книзі. Мабуть, і Л. Кучма, і В. Ющенко, кожен по-своєму, розуміють в Україні РПЦ, як її прихожани, – адже в їхніх рідних селах діють парафії РПЦ.

Але обізнаність Л. Кучми в історії України приємно дивує. (Щоправда, звідки ми знаємо, хто насправді писав цю книжку? – *Ред.*)

"Судячи з того, як нам викладали історію, Україна з'явилась у світі з єдиною метою: якнайшвидше воз'єднатися з Росією. Причому з'явилася безпосередньо перед воз'єднанням. До того її наче і не було", – пише дещо іронічно Данилович. Це і є, власне, пане Кучма, колоніальна, імперська московська педагогіка.

У книзі багато різноманітної цікавої історичної інформації. Зокрема, він наводить доповідну записку російського купця-мандрівника Г. Кунаєва: "в Чігірінє, дє учініл Богдан Хмєльніцкій мєнзу, і дєнгі дєлают, а на тєх дєнгах на одной сторонє мєч, а на другой єго Богданово імя". Жаль, що досі у нас немає жодної солідної монографії з історії наших грошей від найдавніших часів – це ж складова державної історії України. А Росія наші княжі гривні, куни та срібники називає "дрєвнімі російскімі монєтамі". (див: Сотнікова М. П., Спасскій І. Г. Тисячолєтіє дрєвнєйших монєт Россії. Сводний каталог русскіх монєт X–XI вв. Лєн. 1983).

Л. Кучма твердо відстоює правовий статус Криму, мовляв: "є Конституція України, є т. зв. Великий Договір з Росією – і крапка", – відповідаючи при нагоді "головному борцеві за Крим і Севастополь, заснований, до речі, українцями" Лужкову. За словами Кучми, Лужков не дивився йому в очі – "бо він все-таки боїться, мабуть, щоб я раптом не сказав: "Слухай, чи довго ти будеш робити з себе дурня". Можливо, що все це так і було, але ж мовчання з українського боку для росіян означає дозвіл на відповідні дії. Тому і сам В. Путін не так давно назвав Крим втраченою "ісконной русской тєрріторієй". Наслідки подібних поступок з боку політиків відомі нам з історії...

"Розвал СРСР багато росіян сприйняло не як благо, а як лихо, як поразку, і поразку саме Росії, як ганьбу Росії. Це помилка, це не відповідає дійсності. Росія позбулася великого тягаря, уникнула краху, справжньої поразки, голоду, війни усіх з всіма. Росії пощастило завершити найважливіший етап своєї історії. Тут треба радіти, дякувати Господу, але частина людей кинулася проклинати – та не тільки долю, а вигаданих винуватців", – пише Кучма. Але та "частина людей" – то не російський народ, думки якого в Росії ніхто ніколи не питав, то верховні ешелони російської влади, її політична еліта. То вона піднімає рейвах про "славу російської зброї", про "завойоване і придбане". Це грізні знаки для нас! Тут політкоректність до добра не доведе, бо в політиці немає місця сентиментам. Росія замість дякувати Господу і радіти взялася за "собіраніє зємєль". "Староє начінаєтся сизнова", – як писав М. Шолохов. Будьмо пильні!

У свою чергу Україна, вийшовши з "під одного даху" у 1991 році, справді позбулася великого тягаря, уникнула краху, голоду, але не позбулася зовсім ментальности, винесеної з-під того "даху". Не позбувся тієї ментальности і автор книги "Україна – не Росія". Він великою мірою є відповідальний за те, що сьогодні діється в Україні. Адже, як виявляється, він добре усвідомлював, що Україна – не Росія, Україна – окремий материк, на якому живе український народ, який має свою державу, свою історію, свою мову, свій національний характер, має історичну пам'ять і духовно-матеріальну культуру (а своєї Помісної Церкви не дозволяють йому мати свої ж правителі). Однак стернові Української держави не мають своєї мудрости, вони їздять за чужим розумом до "суверена", щоб зустрітися з ним, хоч би на вокзалі, летовищі чи в автомашині. Вони плентаються за своїм народом у хвості, а не ведуть його вперед, або ведуть його силоміць назад під "один дах"! Тому "народ падає через брак мудрого проводу" (Сол. 11,14). Для чого ж тоді згадувати мудрість і ерудицію предків, якщо не користатися їхньою мудрістю? "Згадуйте предків своїх, щоб історія перед вами не згасла, і золотої нитки не згубіть" . (Думи Старика. О Кобилянська).

РЕЗЮМЕ

Нема гіршого, як освічений раб
Г. Коллонтай

Я зупинився тільки на деяких питаннях, порушених Л. Кучмою в його книзі, які, як вважаю, важливі і сьогодні для розуміння наших відносин з Росією як державою і російським народом. Московський видавець книжки Л. Кучми так пише про неї: "Книга (...) може відкрити багато нового навіть тим, хто знає цю країну. Зроблено спробу порушити "змову мовчання" довкола найбільш складних і болючих тем у стосунках двох народів, зв'язаних "одним ланцюгом". Але цю спробу перекреслює покірливість автора перед "сувереном", а може, й страх, що не дає йому відваги поставити крапку у всіх складних і болючих питаннях наших стосунків з Росією, розірвати той ланцюг неправди. Чому при таких великих знаннях і досвіді керування державою не став Л. Кучма справді українським президентом? Можна тільки здогадуватись...

* * *

Сусідів не обирають, ми історією приречені на сусідство з Росією. У наших спільних інтересах діяти так, щоб воно було взаємовигідним і безконфліктним. Сприяти цьому – важливе і відповідальне завдання для нашої дипломатії, яка повинна створити в Росії проукраїнське лоббі, переконати російський політикум у необхідності існування незалежної Української держави як важливої запоруки миру в Європі і стабільности в самій Росії. Це завдання і обов'язок також і нас усіх українців. І для цього насамперед треба сказати собі, Україні і Росії, правду про нашу спільну з Росією історію. Це завдання ми мусимо виконати...



ПРЕМІЯ

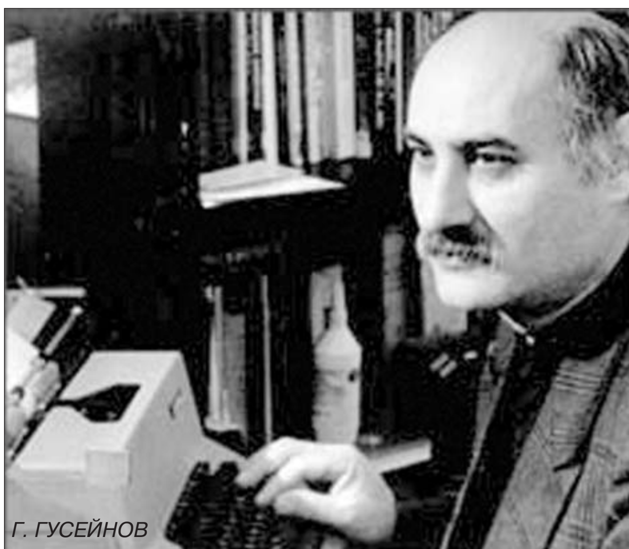
У червні 1961 року школяр Володимир Чухрій пастушив на березі річки в селі Глодоси Кіровоградської області. Несподівано його увагу привернув дивний блискучий предмет, який проступив із розмитої дощами землі. Відтак дослідники встановили, що там було поховання VII сторіччя, причому вельми поважної особи. Виробів із самого лише золота виявили близько семисот – на два з половиною кілограми, а зі срібла – ще більше. Причому виготовлені прикраси були надзвичайно майстерно, що, на думку вчених, свідчить про високий розвиток українського етносу, який саме тоді формувався. Тепер глодоський скарб зберігається в музеї коштовностей, що на території Києво-Печерської лаври.

ДРУГИЙ РІК "ГЛОДОСЬКОГО СКАРБУ"

Іван АНДРУСЯК,
"Нація і держава"

Це, так би мовити, передісторія. А властне історія розпочалася торік, коли в українському культурному просторі з'явилася унікальна відзнака – мистецька премія "Глодоський скарб". Ні, знахідка глодоського школяра і далі в музеї – ніхто її "розподіляти на премії", на щастя, не збирається. Просто на пам'ять про це відкриття в Кіровоградських степах – на своїй батьківщині – письменник Григорій Гусейнов заснував власну премію.

Григорій Гусейнов – ім'я в сучасному вітчизняному письменстві більше ніж знакове. У середині дев'яностих, коли літературний процес завмер, здавалося, "наглухо", так що навіть книжки виходили вряди-годи й поширювалися "з рук у руки", а про літературну періодику й мови не велося, вона була просто знищена "дикунством первинного ринку", – саме тоді Григорій Джамалович заснував у Кривому Розі часопис "Кур'єр Кривбасу". Нібито ж і місто це ніколи досі не було "літературною столицею", і назва часопису нібито особливою "милозвучністю" не відзначена, та й журналів так само нібито "регіональних" десятки, якщо не сотні "успішно" засновувались як до того, так і опісля, й "успішно"-таки почили в Бозі, – а "Кур'єр" як виходив регулярно навіть у ті темні й несусвітні роки, коли взагалі нічого не виходило, так досі й виходить, притому від самого початку зовсім не "регіональний", а об'єктивно найкращий сучасний український літературний журнал. І так і досі він один-єдиний на всю велику Україну літературний часопис, який зумів залучити до кола своєї автури найкращих письменників усіх поколінь, поглядів, естетичних орієнтацій, "тусівок", творчих організацій і груп упливу, фактично представляючи читачеві українську літературу, а не якусь її іпостась.



Г. ГУСЕЙНОВ

Одне слово, хай там як – а самим лише "Кур'єром Кривбасу" вписав Григорій Гусейнов своє ім'я золотими літерами у вітчизняну літературну історію. Одначе це, як виявилося, насправді був лише початок. А далі настав час дев'ятитомника "Господні зерна", який побачив світ у Кривому Розі з 2000 до 2005 року й удостоєний року 2006-го Шевченківської премії. Цей роман-дослідження Григорія Гусейнова виявився не лише креативним мистецьким текстом, а й водночас напрочуд доречною (аби не казати "актуальною", бо це слово останнім часом украй понівельоване геть неадекватними політичними чинниками) художньою розвідкою, "реставрацією" тієї України, якою вона була і могла бути, але якою на роздоріжжі історій їй бути не судилося. Розпочавшись із історії дендропарку "Веселі Боковеньки", що на Кіровоградщині, книга розкриває перед читачем історію української степової поміщицької культури, а відтак міської, селянської та й загалом – української культури. Розкриває корінь, котрий і досі живить націю.

Одначе недарма кажуть, що талановита людина – талановита в усьому, і її ідеї випереджають час. Здавалося, обірвані вже традиції українського меценатства, немає сучасних Терещенків і Ханенків, про яких Григорій Джамалович писав у своїх "Господніх зернах". Але рано чи пізно вони знову з'являться – бодай тому, що є Григорій Гусейнов, який започаткував принципово нову для нас традицію. Отримавши за свій роман-дослідження Національну премію України імені Тараса Шевченка, він усю її чималу суму не використав на власні потреби, навіть на свій унікальний журнал не використав, а – поклав у банк на депозит, і на відсотки й заснував премію "Глодоський скарб"! І ось уже вдруге відзначає нею митців, які так само плекають справдешні скарби духовні.

Торік першим лавреатом "Глодоського скарбу" став кобзар Тарас Компаніченко, добре відомий завсідникам фолк-фестивалів, але несправедливо мало знаний широкою публікою. У репертуарі заснованої ним групи "Хорея козацька" – козацькі, запорозькі пісні XIII–XVIII століть, духовна музика, пісні на тексти великих українських поетів епохи бароко Стефана Яворського, Дмитра Туптала, Івана Величковського, Григорія Сковороди. Ми страшенно мало знаємо про цю епоху, котра насправді була часом найвищого мистецького злету українства, – і Тарас один із небагатьох, хто відкриває нам її по-справжньому, глибоко і зримо.

Нещодавно ж у Музеї літератури відбулося друге вручення премії Григорія Гусейнова "Глодоський скарб". Цьогорічним лавреатом став поет і літературознавець зі Львова Віктор Неборак. Він відомий як "прокуратор" літературного угруповання Бу-Ба-Бу, і його творчість зримо доводить, що класичне українське мистецтво у постмодерних шатах може не лише не втратити своєї автентичності й привабив, а заграти новими яскравими гранями.

Так сталося, що нині до багатьох літературно-мистецьких відзнак ставлення неоднозначне: одні здискредитовані, інші радше умовні чи символічні, ще інші нерідко присуджуються за сумнівні заслуги... Тож на цьому тлі ініціатива Григорія Гусейнова має особливе – загальнонаціональне значення. Адже вона утверджує ті високі моральні, культурні, духовні цінності, яких нам нині так критично бракує.

"МАВПИ" ПІД " ПАЛЬМАМИ"...

Сергій КОВАЛЬ

Не остання із спортивних команд пишається в назві своїй іменником "мавпи", інтер'єрною домінантою нового залізничного вокзалу столиці є "пальма", вона ж – на гербі однієї з провінцій...

Йдеться про якусь країну з Південної Африки чи Малайзійського архіпелагу, де пальми і мавпи – типові представники флори-фауни, наче у сьогоднішньому граді Києві – тополі та бродячі пси?

Ні, панове. Навіщо нам берег малайський, спекотлива Африка теж...

Мову ведемо про Україну, черкаських баскетболістів, герб Донеччини, київський вокзал Південний. Які мудрагелі-інтелектуали понавигадували абсолютно абсурдні для помірно континентальної європейської держави назви, герби, інтер'єри? Не "доганяють" колишні шапкохвати, наперсточники чи прагнуть бачити Україну "банановою республікою" зі штучними пальмами, мавпами, пародійними бронзовими шахтарями, "тіпа" Йосипа Кобзона? Себе ж у тій "республіці" – в ролі "керманичів" на шиях українців...

Хто з пальм, хто з кленів, хто з беріз
Не так давно на землю зліз,
Кривий, горбатий, кожен, всяк
Привити хоче нам свій смак,
Навчити хліб і сіль почім,
Розповісти, відкіль та хто ми...
А ми слухняненько мовчім.
Немов не ми тут автохтони?!.

м. Чернівці



ВІД АВТОРА

КОЛОБОК ПОНАД УСЕ

Іван АНДРУСЯК, поет

Мокра цього року видалася весна. Мокра, холодна і... неправильна. Абрикоси відцвіли якось непомітно, поміж дощами, і вітер сумно розсіяв по калюжах їхні пелюстки. Яблуні все ніяк не могли "спалахнути" – на одній гілці вже зарожевіло, а на сусідніх лише набрунявіле передцвіття, навіть і репнуте, та ніяк не зважувалося під дощем "скинути плаща". Нарешті ж ось і яблуні розбрунявилися – пізнувато, але все одно ж чудово! І бузок порснув цвітом! А лише вишням однаковісінько – цвіли собі й цвіли як перед Великоднем, так і після Великодня, незважаючи ні на дощ, ні на вітер, ні на проходолу, ні на синоптиків, котрі досі періодично обіцяють де-не-де навіть заморозки. Та відцвіли вже й вишні – а заморозки все обіцяють і обіцяють...

Он-о, кажуть, у Москві в день інавгурації їхнього чергового Мєдвєдєва випав сніг! У травні! Тепер виснують, що "відлиги" від нового чільника напівпрозваленої, але все ще небезпечної імперії чекати годі.

Ет, чого захотіли – відлиги... У Москві? Ото вже ні! Воно ж Москва – яка там може бути відлига?

...Та хай їй грець, тій Москві з її ведмедями! Краще оце вийду в парк, свіжим весняним повітрям подихаю. Є ось один такий "парчик" неподалік від мого будинку. З одного боку там уже "молитовний дім" якихось сектантів (хоча нашої церкви в околиці й близько нема!), з іншого – неодмінний "торговий центр" (аякже!). Та посередині ще трохи парку залишилося... На будівельному вагончику, "забутому" поміж зелені, школярська рука кострубато вивела фарбою з балончика дивовижне гасло: "КОЛОБОК ПОНАД УСЕ!". Правильною українською мовою, між іншим. Хочу сфотографувати – а не виходить – усе втопає у цвіту!

Фотографую цвіт – може, так і краще...

А тоді думаю собі: не такий уже й далекий від істини той "школяр-гуморист". Бо ж отой його душевний напис є нічим іншим, як "осучасненою" версією справічного українського прислів'я: "ХЛІБ – УСЬОМУ ГОЛОВА!". Сов'єти колись навіть намагалися споганити те прислів'я, чіпляючи його "лозунгом" де попало – а не вдалося. Народна мудрість – вона і сов'єтів витримала, і Кучму, і Януковича, і навіть Тимошенко витримає...

Тож хай буде Колобок – аби лиш не який-небудь "мєдвєдь" або "бетмен"!

І хай Колобок потопає в цвіту!

І не страшні нам із нашим Колобком жодні їхні заморозки...

Видавець Конгрес Українських Націоналістів

Засновник Степан Брацюнь

Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький, Степан Семенюк,

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua

Адреса видавця: 01004, вул. Горького 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Головний редактор Михайло Сидоржевський

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.

Газету видрукувано у ВАТ "Видавництво "Київська правда"

Замовлення №

Наклад 7 000 примірників

Ціна договірна